

**ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ**

Διπλωματική Εργασία

**ΟΙ ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ -OFFSHORE COMPANIES- ΚΑΙ ΟΙ
ΤΡΙΓΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΟ**

του

ΣΑΛΙΚΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Νεγκάκης Χρήστος

**Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος
στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική
(Λογιστική)**

Οκτώβριος 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη

Κεφάλαιο 1 ^ο - ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1.1 Εισαγωγή στις Υπεράκτιες Εταιρίες	6
1.2 Σκοπός της εργασίας και ερευνητικά ερωτήματα	8
Κεφάλαιο 2 ^ο - ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	9
Κεφάλαιο 3 ^ο - ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ	16
3.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός της υπεράκτιας εταιρίας και τα κριτήρια ίδρυσής της	16
3.2 Πλεονεκτήματα υπεράκτιων εταιριών	17
3.3 Μειονεκτήματα υπεράκτιων εταιριών	18
3.4 Οι κυριότερες χρήσεις των υπεράκτιων εταιριών	19
3.5 Συνέπειες της εκτεταμένης χρήσης των υπεράκτιων εταιριών	20
3.6 Δομές υπεράκτιων εταιριών	21
3.7 Κριτήρια για την επιλογή υπεράκτιου σχήματος	25
3.8 Το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις υπεράκτιες εταιρίες	27
3.8.1 Αναγνώριση υπεράκτιας εταιρίας	27
3.8.2 Φορολογία υπεράκτιων εταιριών στην Ελλάδα	28
3.8.3 Φορολογία ακινήτων που ανήκουν σε υπεράκτια εταιρία	28
3.8.4 Αναγνώριση αποσβέσεων παγίων περιουσιακών στοιχείων	31
3.8.5 Αναγνώριση συναλλαγών	31
3.8.6 Υποχρέωση τήρησης βιβλίων και στοιχείων	32

3.8.7 Υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και καταβολής φόρου εισοδήματος	32
3.8.8 Προσδιορισμός ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος	33
3.8.9 Σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας	34
Κεφάλαιο 4^ο- ΤΡΙΓΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	36
4.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός τριγωνικών συναλλαγών	36
4.2 Στάδια διαδικασίας τριγωνικών συναλλαγών	37
4.3 Πλεονεκτήματα και επιπτώσεις από την διενέργεια τριγωνικών συναλλαγών	39
4.4 Το ελληνικό και κοινοτικό πλαίσιο που διέπει τις τριγωνικές συναλλαγών	40
Κεφάλαιο 5^ο- ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	47
5.1 Ερευνητικές Υποθέσεις	47
5.2 Δείγμα	47
5.3 Υπόδειγμα	48
5.4 Ανάλυση Αποτελεσμάτων	49
Κεφάλαιο 6^ο- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	53
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	55

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι υπεράκτιες εταιρίες –offshore companies- γνωρίζουν άνθηση τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς επίσης και στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Λόγω των ιδιαιτεροτήτων και των ευκολιών που προσφέρουν όλο και περισσότεροι επιχειρηματίες προσφεύγουν στην ίδρυση υπεράκτιων εταιριών, και είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι ένα ποσοστό περίπου 50% των κεφαλαίων διακινούνται διεθνώς μέσω υπεράκτιων εταιριών και κατέχουν ένα ποσοστό του 5% του παγκόσμιου πλούτου.

Στη συγκεκριμένη μελέτη γίνεται μια παρουσίαση του φαινομένου των υπεράκτιων εταιριών καθώς και κάποιων ιδιαιτεροτήτων που προσφέρουν, όπως οι τριγωνικές συναλλαγές.

Σκοπός αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση της έννοιας των υπεράκτιων εταιριών και των τριγωνικών συναλλαγών, καθώς εγείρουν μεγάλης συζήτησης και γίνεται ιδιαίτερος λόγος για αυτές από το ξεκίνημα της παγκόσμιας κρίσης το 2007 και της ελληνικής κρίσης που συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Τα ερευνητικά ερωτήματα που πραγματεύονται σε αυτή την εργασία είναι τι είναι υπεράκτια εταιρία, ποιες εταιρικές μορφές μπορεί να έχει, ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της, πως αντιμετωπίζονται φορολογικά και τι είναι οι τριγωνικές συναλλαγές, πως διενεργούνται, ποια τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους.

Αρχικά γίνεται μια συνοπτική αναφορά σε όσους ασχολήθηκαν πρώτοι με το θέμα και έπειτα καταγράφονται τα συμπεράσματα που εξήγαγε ο εκάστοτε συγγραφέας.

Στη συνέχεια περιγράφεται η έννοια της υπεράκτιας εταιρίας καθώς και το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, προσδιορίζεται η έννοια της offshore εταιρίας, τα κριτήρια ίδρυσής της, τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που απορρέουν από την σύσταση και χρήση της καθώς και οι βασικές μορφές εμφάνισής της. Τέλος, γίνεται αναφορά στις πιο

επωφελείς χώρες όπου δύναται κανείς να ιδρύσει μία υπεράκτια εταιρία και τα προνόμια που προσφέρουν σ' αυτούς που θα τις διαλέξουν.

Στο επόμενο κεφάλαιο τίθεται το ζήτημα των τριγωνικών συναλλαγών. Ειδικότερα, γίνεται λόγος για την έννοια των τριγωνικών συναλλαγών, τα στάδια διαδικασίας για τη διενέργεια τριγωνικών συναλλαγών, τα είδη εταιριών που χρησιμοποιούν τριγωνικές συναλλαγές, καθώς και τις επιπτώσεις που επιφέρουν στην κοινωνία και στην οικονομία. Τέλος, παρατίθενται οι ρυθμιστικοί παράγοντες οι οποίοι συμβάλλουν στη καταπολέμησή τους καθώς και το διεθνές και κοινοτικό πλαίσιο τις οποίες διέπει.

Στο τέλος, παρουσιάζονται παραδείγματα εταιριών που διενεργούν τριγωνικές συναλλαγές και ο τρόπος με τον οποίον τις εφαρμόζουν. Επιπροσθέτως, καταγράφονται τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουμε από την παρακολούθηση και μελέτη των περιπτώσεων των παραπάνω φαινομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγή Στις Υπεράκτιες Εταιρίες

Οι υπεράκτιες εταιρίες –offshore companies- αντικατοπτρίζουν τη βιτρίνα του οικονομικού κόσμου, διότι οι φόροι αποτελούν άγνωστη λέξη, η άρση του τραπεζικού απορρήτου είναι σχεδόν ανέφικτη και η ανωνυμία είναι εγγυημένη. Είναι ένα νομικό εύρημα, το οποίο παρέχει στον ιδιοκτήτη της την νομότυπη ευχέρεια να κρύβει περιουσία οποιασδήποτε προέλευσης και είδους. Τέτοιες εταιρίες μπορούν να συσταθούν σε όλο και περισσότερα κράτη για το λόγο ότι, προσφέρουν ευελιξία στην ελεύθερη μεταφορά κεφαλαίων και γνωρίζουν μεγάλη άνθιση με την ανάπτυξη κυρίως του εμπορίου. Η χρήση των υπεράκτιων εταιριών προσφέρει σχεδόν μηδενικές επιβαρύνσεις χωρίς γραφειοκρατικές διαδικασίες, και γι' αυτόν το λόγο άλλωστε, πολυεθνικές εταιρίες τις χρησιμοποιούν κατά κόρον για τη μεταφορά κερδών ή για την πληρωμή υψηλόβαθμων στελεχών τους, ενώ ιδιώτες για τη γρήγορη αλλαγή ιδιοκτησίας ακινήτων ή απαλλαγή του φόρου κληρονομιάς, κατοχή σκαφών αναψυχής ή ιδιωτικών αεροπλάνων κ.α.

Από το 1982 έως το 2003 οι υπεράκτιες εταιρίες αυξάνονταν με ετήσιο ρυθμό 2.8% κατά κεφαλήν, τη στιγμή που το μέσο παγκόσμιο ποσοστό κυμαίνονταν στο 1.2%¹. Ορισμένες υπεράκτιες περιοχές έχουν γίνει οι πλουσιότερες περιοχές στην υφήλιο. Το 2008 για παράδειγμα, το Λουξεμβούργο και οι Βερμούδες ήταν η πρώτη και δεύτερη πλουσιότερες χώρες με κατά κεφαλήν ΑΕΠ που έφτανε τα \$85.000 και \$70,000 αντίστοιχα, σε σύγκριση με τις \$48.000 για τις Ηνωμένες Πολιτείες².

Μέσα σε λίγα χρόνια το φαινόμενο έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις, ενώ χαρακτηριστική είναι η συνέντευξη του διευθυντή του Δικτύου Φορολογικής Δικαιοσύνης John Christensen, ο οποίος αναφέρει ότι: «σχεδόν σε 20 δισ. ευρώ υπολογίζονται τα κεφάλαια τα οποία έχουν «κρύψει» Έλληνες στην Ελβετία, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων είναι αδήλωτα στην εφορία. Οι Έλληνες προτιμούν

¹ The Economist February 24, 2007 Survey

² Data source: CIA World Factbook (2008)

ευρωπαϊκούς φορολογικούς παραδείσους, όπως Βρετανία, Ελβετία, Λουξεμβούργο και Λιχτενστάιν, εξαιτίας της εύκολης πρόσβασης τους σε αυτές. Ακόμα, μια συμφωνία με την Ελβετία δεν θα απέδιδε, διότι οι λογαριασμοί για να φορολογηθούν θα πρέπει να είναι ονομαστικοί, ενώ η πλειονότητα έχει τις καταθέσεις της σε όνομα εταιρείας η οποία συνήθως είναι offshore».³

Από την άλλη πλευρά, οι τριγωνικές συναλλαγές που συνδέονται άμεσα με τις offshore εταιρίες αποτελούν ένα άλλο είδος φοροδιαφυγής των επιχειρήσεων, οι οποίες προσπαθούν να ανταπεξέλθουν στο διαρκές εναλλασσόμενο μοτίβο της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες, που ισχύουν στο διεθνές ελεύθερο εμπόριο. Επομένως, δεν συντελούν σε νομοθετικά παράνομη διαδικασία, αλλά σε ηθικά παράνομη διαδικασία ως προς το εκάστοτε ευρύτερο κοινωνικό σύνολο που επηρεάζεται από αυτού του είδους τις συναλλαγές.

Ο τρόπος και οι προϋποθέσεις που λειτουργούν αυτά τα «ευρήματα» είναι απλός. Ο δικηγόρος μίας χώρας (π.χ. Ελλάδα, Παναμά, Αυστρίας κλπ.), ο οποίος γνωρίζει το αντικείμενο και στις δραστηριότητές του εντάσσεται η διαχείριση υπεράκτιων εταιριών έχει τη δυνατότητα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα να «χτίσει» την εταιρία με μοναδικά στοιχεία τα εξής:

- Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου
- Τον επιθυμητό αριθμό μετοχών που εκτυπώνονται οπουδήποτε και διαχειρίζονται ή μεταβιβάζονται
- Τα περιουσιακά στοιχεία, που επιθυμεί ο ιδιοκτήτης να εντάξει σε αυτήν την εταιρία, είτε κινητά είτε ακίνητα, στοιχεία που θα εμπορεύεται η εταιρία ως αντιπρόσωπος κλπ.
- Το πρόσωπο στο οποίο θα ανήκουν οι μετοχές της εταιρίας και η περιουσία της

Στα επόμενα κεφάλαια γίνεται αναφορά στην έννοια και το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις υπεράκτιες εταιρίες και πιο συγκεκριμένα στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο και η φορολόγησή τους στην ελληνική επικράτεια, στις προϋποθέσεις ίδρυσης μιας υπεράκτιας εταιρίας καθώς και στα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που προσφέρει. Επίσης αναφέρονται και τα κριτήρια για την επιλογή του κατάλληλου υπεράκτιου σχήματος.

³ <http://www.tanea.gr/news/greece/article/4515967/?iid=2>

Μετάπειτα γίνεται λόγος για τις τριγωνικές συναλλαγές, τα στάδια διαδικασίας των τριγωνικών συναλλαγών, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από την διενέργεια τριγωνικών συναλλαγών καθώς και ο εννοιολογικός προσδιορισμός και το διεθνές και ελληνικό πλαίσιο που τις διέπει.

Τέλος παρουσιάζεται μία εμπειρική έρευνα με εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο λιανεμπόριο και συσχετίζονται με υπεράκτιες εταιρίες και συγκρίνονται με εταιρίες με όμοια δραστηριότητα αλλά δεν συσχετίζονται με υπεράκτιες εταιρίες και κατά πόσο μπορούν να επηρεαστούν τα χειραγωγήσιμα κατάλοιπα των εταιριών αυτών με τη βοήθεια των offshore ή των τριγωνικών συναλλαγών που ενδεχομένως διενεργούν. Και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας και η ανάλυση των αποτελεσμάτων αυτών.

1.2 Σκοπός Της Εργασίας Και Ερευνητικά Ερωτήματα

Όπως ειπώθηκε και παραπάνω σήμερα μία από τις αιτίες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης είναι η ανεξέλεγκτη λειτουργία των υπεράκτιων κέντρων και η επίδρασή τους στο οικονομικό σύστημα. Κυρίαρχο μέλημα του ΟΟΣΑ, πολλών κυβερνήσεων και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι η πάταξη της φοροδιαφυγής η οποία πραγματοποιείται κυρίως μέσω των υπεράκτιων σχημάτων.

Γι' αυτό τον λόγο η εργασία αυτή πραγματεύεται με την έννοια των offshore εταιριών και των τριγωνικών συναλλαγών που αποτελούν κύρια ασχολία των υπεράκτιων σχημάτων και είναι πλέον έννοιες διαδεδομένες τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα που αυτή η διπλωματική εργασία πραγματεύεται είναι τα εξής:

- Τι είναι υπεράκτια εταιρία, ποιες εταιρικές μορφές μπορεί να έχει, τα χαρακτηριστικά της, πως στήνεται και ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της και ποια τα κριτήρια επιλογής σωστού υπεράκτιου σχήματος.
- Πως αντιμετωπίζονται φορολογικά οι υπεράκτιες εταιρίες.
- Τι είναι οι τριγωνικές συναλλαγές, πως διενεργούνται, ποια τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους, ποιες οι επιπτώσεις τους στην οικονομία και στη κοινωνία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Σήμερα, το καπιταλιστικό μοντέλο ως κυρίαρχο οικονομικό σύστημα στην παγκόσμια οικονομία έχει βοηθήσει στην επικαιροποίηση των υπεράκτιων εταιριών και των φορολογικών παραδείσων, καθώς τα φαινόμενα αυτά συγκροτούν μια νόμιμη διαδικασία και λειτουργία. Ακόμη, τεράστιο ενδιαφέρον έχει προκαλέσει τα τελευταία χρόνια σε ακαδημαϊκούς και όχι μόνο κύκλους το γεγονός διενέργειας των τριγωνικών συναλλαγών που επιφέρουν κέρδη από την διαδικασία υπερτιμολόγησης-υποτιμολόγησης αγαθών και ανάθεσης των διαδικασιών σε ανεξάρτητους τρίτους προμηθευτές, που είναι εγκατεστημένοι στο εξωτερικό. Μπορεί η ελληνική βιβλιογραφία να είναι περιορισμένη σε σχέση με την ξένη, όμως όλο και περισσότεροι ασχολούνται πλέον διεξοδικά με το ζήτημα και θέλοντας να διαλευκάνουν σκοτεινές πτυχές του θέματος διενεργούν έρευνες, δημοσιεύουν άρθρα και εκδίδουν βιβλία, τόσο για την πληροφόρηση του κοινού όσο και για να συμβουλευθούν ενδιαφερόμενους που αναζητούν φορολογικούς παραδείσους ή τη διενέργεια των τριγωνικών συναλλαγών. Στη συνέχεια παρατίθενται μερικοί από τους πιο διάσημους συγγραφείς και ερευνητές, τα συγγράμματα και οι εργασίες των οποίων συνέβαλλαν στην εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας.

Ο Hampton (1996) ασχολήθηκε με την οικονομία των νησιωτικών υπεράκτιων χρηματοπιστωτικών κέντρων, που με το πέρασμα των χρόνων μιμήθηκαν και άλλα νησιά λόγω των ιδιαίτερα θετικών οικονομικών επιπτώσεων που επέφεραν στα δημόσια έσοδα του κράτους και την απασχόληση που είχε η ίδρυση των υπεράκτιων εταιριών. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα των νησιών Jersey του συμπλέγματος Channel Islands και Cayman, τα οποία αποτελούν τις πιο πλούσιες μικρές περιοχές στον κόσμο με κατά κεφαλήν εισόδημα που υπολογίζεται στις \$57000 για την νήσο Jersey το 2005 και στις \$48000 για τις νήσους Cayman το 2008. Ο Hampton (1996) επισημαίνει πως η ανάπτυξη αυτή στηρίχτηκε πάνω στη νομοθετική, οικονομική και πολιτική προσαρμογή και κυρίως στην εμπιστευτικότητα.

Σε έκθεσή του ο ΟΟΣΑ με τίτλο «Harmful Tax Competition – An Emerging Global Issue» (1998) προσπάθησε να περιορίσει και να προειδοποιήσει για την

αυξανόμενη εξάπλωση και λειτουργία των φορολογικών παραδείσων. Ο ίδιος συστήνει δύο διαφορετικές προσεγγίσεις όσον αφορά τους φορολογικούς παραδείσους. Η πρώτη προσέγγιση προτείνει την συνεργασία των κρατών-μελών και παροτρύνει την εξάλειψη των δυνητικά επιβλαβών καθεστώτων που ορίζονται κατά προτίμηση, ενώ η δεύτερη προτείνει στα πιο αδύναμα κράτη-μέλη τη δημιουργία μαύρης λίστας και την εφαρμογή κάποιων μέτρων για την προστασία τους από τους φορολογικούς παραδείσους. Είναι γεγονός πως η έκθεση απέτυχε τον σκοπό της, όσον αφορά την πρόληψη των φορολογικών παραδείσων από τη χρήση φορολογικών παραχωρήσεων για προσέλκυση ξένων επενδύσεων, κάτι που αποτυπώνεται και στην έρευνα του Sharman (2006).

Ο Palan (2006) επικεντρώνεται στα νομικά κενά που υπάρχουν σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, τα οποία συντηρούν ακόμα και σήμερα τους φορολογικούς παραδείσους και υποστηρίζει πως το ίδιο το σύστημα τους έχει ανάγκη. Ειδικότερα, αναφέρει πως τα κράτη ανακάλυψαν νομοθετικά την ανάπτυξη της οικονομίας τους μέσω των υπεράκτιων εταιριών και τις χρησιμοποιούν ως εμπορικό πλεονέκτημα.

Ερευνητές όπως ο Schneider (2000), ο Schmitt (2008), ο Robert Bauman (2007) κ.α. προσφέρουν πληροφορίες για το πώς μπορεί κάποιος να επενδύσει τα χρήματά του σε ξένες αγορές εξασφαλίζοντας φορολογικές απαλλαγές και διατηρώντας την ανωνυμία του με νόμιμο τρόπο, ενώ αναφέρουν και περιπτώσεις ανθρώπων οι οποίοι με τέτοιου είδους επενδύσεις κατάφεραν να κερδίσουν σημαντικά ποσά δημιουργώντας μεγάλες περιουσίες.

Παράλληλα υπάρχει μία πληθώρα άρθρων σε εφημερίδες και επιστημονικά περιοδικά από οικονομολόγους και δημοσιογράφους, που τοποθετούνται πάνω στο ζήτημα, ιδιαίτερα όσον αφορά την σκοτεινή πλευρά των υπεράκτιων εταιριών και συγκεκριμένα, τη λειτουργία τους ως μέσα φοροδιαφυγής, ξεπλύματος χρήματος από παράνομες δραστηριότητες και το πιο ακραίο, τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Στην Ελλάδα τώρα, διεξήχθησαν προσπάθειες ερμηνείας και αποτύπωσης του θέματος κυρίως από τον Δουβή (2003), ο οποίος αναφέρεται στις δομές των υπεράκτιων εταιριών, τη φορολόγηση και τις νομοθετικές ρυθμίσεις όπως ισχύουν στην Ελλάδα. Ακόμα, τεχνικές νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες περιγράφονται από τον Κάτσιο (1998), ο οποίος αναφέρει ότι μέσω των υπεράκτιων εταιριών είναι δυνατόν να διατηρηθεί η ανωνυμία του επενδυτή και να χαθούν τα ίχνη του. Υποστηρίζει βέβαια ότι υπάρχουν νομοθετικές ρυθμίσεις που έχουν θεσπιστεί για την καταπολέμηση του παραπάνω φαινομένου και έχουν

καθιερωθεί σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Μάλιστα ο Γκόρτσος (2005)⁴ σε έκθεσή του ισχυρίζεται, ότι όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα πρέπει να συμμορφώνονται με το κανονιστικό πλαίσιο που έχει θεσπιστεί για τις παραπάνω ενέργειες και ο επικεφαλής του κάθε ιδρύματος μπορεί να επικοινωνεί με τις αρμόδιες αρχές και αρμόδια όργανα της Τράπεζας της Ελλάδος παρέχοντας πληροφορίες για την πρόληψη και καταστολή του ξεπλύματος μαύρου χρήματος κατά τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία.

Τέλος, από μια διαφορετική οπτική γωνία διατυπώνει την άποψή του ο Morriss (2010), καθώς αναφέρει, πως οι δραστηριότητες μέσω υπεράκτιων εταιριών θα πρέπει να ανθίζουν και όχι να περιορίζονται. Τέτοιου είδους εταιρίες υποστηρίζει ότι παίζουν σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομία και ότι θα πρέπει να προστατεύονται, γιατί σε διαφορετική περίπτωση ελλοχεύει ο κίνδυνος για αποσταθεροποίηση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η χρήση των υπεράκτιων εταιριών για ένα τελείως διαφορετικό είδος αποφυγής φόρων καθώς και λειτουργίας. Υπολογίζεται ότι περίπου το 60 τοις εκατό του διεθνούς εμπορίου συμβαίνει μέσα, και όχι μεταξύ των εταιριών, είναι γεγονός δηλαδή ότι διενεργείται πέρα από τα εθνικά σύνορα, αλλά εντός του ίδιου ομίλου ο οποίος μπορεί να είναι πολυεθνικός. Οι εκτιμήσεις ποικίλλουν ως προς το ποσό φορολογικών εσόδων που χάνονται από κακή εκτίμηση, διότι υπάρχουν προτάσεις που ανεβάζουν το παραπάνω ποσοστό στο 70 τοις εκατό. Η Global Financial Integrity που εδρεύει στην Ουάσιγκτον υπολογίζει το ποσό σε εκατοντάδες δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως. Συγκεκριμένα, για την τετραετία 2002-2006 η απώλεια των φορολογικών εσόδων μόνο για τα αναπτυσσόμενα κράτη κυμαίνονταν μεταξύ 98 και 106 δισεκατομμυρίων δολαρίων ετησίως και αντιπροσώπευε περίπου το 4.4 τοις εκατό απώλεια ετήσιων εσόδων για τις κυβερνήσεις των αναπτυσσόμενων χωρών⁵.

Οι Durnev et al. (2011) μελετούν τον τρόπο λειτουργίας των εταιριών σε υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα είτε μέσω της ενσωμάτωσής τους ή ως θυγατρικές, και το πώς επηρεάζουν την ποιότητα της χρηματοοικονομικής τους πληροφόρησης. Χρησιμοποιώντας ένα δείγμα 21 υπεράκτιων εταιριών διαπιστώνουν ότι εμπλέκονται οι εταιρίες από τις μη υπεράκτιες εταιρίες περισσότερο στη

⁴<http://62.1.43.74/5Ekhdosis/UpIPDFs//deltia/4-2005/15-31.pdf>

⁵http://www.gfintegrity.org/storage/gfip/documents/reports/implicit%20tax%20revenue%20loss%20report_final.pdf

χειραγώγηση κερδών, με τις πρώτες να διευκολύνουν τόσο την χειραγώγηση δραστηριοτήτων μέσω της αυτοτέλειας όσο και μέσω των πραγματικών εσόδων. Επίσης μέσω της μελέτης τεκμηριώνεται ότι οι υπεράκτιες εταιρίες γίνονται όλο και περισσότερο διαδεδομένες διότι χειραγωγούν τα έσοδά τους τόσο μέσω των δεδουλευμένων όσο και των πραγματικών δραστηριοτήτων. Οι ενδείξεις αυτές υποδηλώνουν ότι το θεσμικό περιβάλλον τέτοιου είδους επιχείρησης πρέπει να περιλαμβάνει το καθεστώς εγγραφής των θυγατρικών και των συνδεδεμένων επιχειρήσεων. Έτσι η μελέτη αναφέρεται στη φοροδιαφυγή, τα κέρδη χειραγώγησης και την ποιότητα της διεθνούς χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, και επεκτείνεται με την διερεύνηση χειραγώγησης των κερδών από την άποψη των υπεράκτιων εταιριών. Επίσης διερευνά την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης αυτών, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομική δομή της επιχείρησης, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει θυγατρικές ή συνδεδεμένες υπεράκτιες εταιρίες σε έναν όμιλο. Επιπλέον προσπαθεί να ρίξει φως μεταξύ χειραγωγούμενων κερδών και εναλλακτικών λύσεων και των νομικών καθεστώτων που τις διέπουν, εξετάζοντας τη σχέση μεταξύ χαρακτηριστικών υπεράκτιας εταιρίας και εναλλακτικών λύσεων χειραγώγησης εσόδων που χρησιμοποιούνται από υπεράκτιες εταιρίες. Η μελέτη υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς, για παράδειγμα ο προσδιορισμός των υπεράκτιων επιχειρήσεων μπορεί να είναι μεροληπτικός και να χαρακτηρίσει εσφαλμένα κάποιες επιχειρήσεις. Η εξάρτηση από τον ευρέως αποδεκτό ορισμό, που συστήνεται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, θα πρέπει να μετριάσει το μέγεθος του προβλήματος. Δεύτερον οι υπεράκτιες εταιρίες κατατάσσονται με βάση αποτελέσματος στο Offshore Attitude Index το οποίο μπορεί να απλουστεύσει τη φύση του θεσμικού και νομικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων αυτών. Τέλος οι εν λόγω δείκτες είναι σύμφωνοι με τις διεθνείς οικονομικές εκθέσεις και μελέτες διαχείρισης και επιτρέπουν την συνάθροιση των διαφορετικών διαστάσεων σε ένα ολοκληρωμένο σχήμα.

Οι Dharmapala et al. (2009) εξετάζουν πρόσφατα στοιχεία που αφορούν την ανάλυση του συσχετισμού μεταξύ της χειραγώγησης κερδών και της εταιρικής φοροδιαφυγής και εξετάζει τις επιπτώσεις για το πώς θα πρέπει να αξιολογηθεί το περιβάλλον της χρηματοοικονομικής αναφοράς των επιχειρήσεων. Ένα πραγματικό φορολογικό καταφύγιο εξετάζεται λεπτομερώς για να παρουσιάσει τον τρόπο φορολογίας των προϊόντων και έτσι ώστε τα στελέχη να μπορέσουν να χειραγωγήσουν τα πραγματοποιούμενα κέρδη. Η άποψη της εταιρικής αποφυγής

συνεπάγεται ότι οι μέτοχοι και όλοι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να απορρίψουν το σκεπτικό για σύνταξη ξεχωριστών οικονομικών εκθέσεων και ότι η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ευθυγράμμιση της φορολογικής αποφυγής που καταχωρείται στα βιβλία της εταιρίας μπορεί να έχει αμοιβαίως επωφελή αποτελέσματα για τους επενδυτές και τις φορολογικές αρχές. Η έρευνα δείχνει ότι η φοροδιαφυγή απαιτεί ενέργειες που μπορεί να συνδυαστούν με δραστηριότητες αντιπερισπασμού, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων χειραγώγησης, για να προωθηθούν τα συμφέροντα των διαχειριστών και όχι των μετόχων. Επανεξέταση των δεσμών μεταξύ εταιρικής διακυβέρνησης και φορολογίας προσφέρει κάποια συμπεράσματα για τον σχεδιασμό των συστημάτων πληροφόρησης που χρησιμοποιούνται από τις φορολογικές αρχές και τις αγορές κεφαλαίου. Εν ολίγοις, η άποψη της φορολόγησης της εταιρικής διακυβέρνησης συνιστά την επανεξέταση της διπλής υποβολής εκθέσεων και την αυξημένη εξάρτηση από την ευθυγράμμιση της οικονομίας και της φορολογίας όποτε είναι δυνατόν. Τέλος μία τέτοια προσέγγιση μπορεί να έχει σημαντικά οφέλη από την άποψη του χαμηλού κόστους συμμόρφωσης και την υπόσχεση μείωσης των φορολογικών συντελεστών σε μια διευρυμένη φορολογική βάση. Πρόσφατες εμπειρίες κρατών δείχνουν ότι η κατανόηση της εταιρικής διακυβέρνησης και της φορολογίας αλληλεπιδρούν και επηρεάζονται από το περιβάλλον των πληροφοριών.

Ο Schmidt (2006) εξετάζει αν τα κέρδη που προκύπτουν από τις αλλαγές φορολογικών συντελεστών παραμένουν και βοηθούν στην πρόβλεψη των μελλοντικών κερδών. Επιπλέον, εξετάζει σε ποιο βαθμό οι επενδυτές ενσωματώνουν στις προβλέψεις επιπτώσεις από αλλαγές στη φορολογία των κερδών. Θεωρεί ότι υπάρχει μια θετική, σημαντική συσχέτιση μεταξύ των φορολογικών αλλαγών και των μελλοντικών κερδών. Υποστηρίζει ότι οι αρχικές φορολογικές αλλαγές είναι μη μεταβαλλόμενες για μελλοντικά κέρδη από τις αναθεωρημένες φορολογικές αλλαγές. Τα αποτελέσματα αυτά είναι συνεπή με τις υποθέσεις ότι οι αρχικές και αναθεωρημένες φορολογικές αλλαγές έχουν διαφορετικές επιπτώσεις στη πρόβλεψη κερδών και είναι μη μεταβαλλόμενες, και αμφισβητούν την ευρεία έννοια που προωθείται από την προϋπάρχουσα βιβλιογραφία ότι οι αλλαγές που σχετίζονται με τα κέρδη είναι παροδικές. Τα αποτελέσματα επισημαίνουν ότι οι επιπτώσεις στη αγορά από τις φορολογικές αλλαγές και την κακή εκτίμηση φαίνεται να οδηγείται από τον χαρακτήρα του αναθεωρημένου φόρου. Έτσι μια σταθερή φορολογική βάση επιφέρει καλύτερα αποτελέσματα και καλύτερη πρόβλεψη μελλοντικών κερδών.

Ο Beltratti (2005) προσπαθεί να σκιαγραφήσει τη σχέση μεταξύ εταιρικής διακυβέρνησης και εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Στη θεωρία, η εταιρική διακυβέρνηση αναφέρεται κυρίως στους μηχανισμούς που προστατεύουν τους ξένους και να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία της επιχείρησης, ενώ η εταιρική κοινωνική ευθύνη αναφέρεται στην αντικειμενική λειτουργία της επιχείρησης και την προσοχή για διάφορους ενδιαφερόμενους. Η μελέτη περιγράφει αυτές τις έννοιες, με ιδιαίτερη προσοχή ανάμεσα στην εταιρική κοινωνική ευθύνη και τη μεγιστοποίηση του κέρδους. Αυτή η σχέση είναι σημαντικό να αξιολογήσει ποιες ενέργειες είναι πραγματικά υπεύθυνες και ποιες απλώς βοηθούν στη μεγιστοποίηση του χειραγωγούμενου κέρδους κατά τη πραγματοποίησή τους.

Οι Barth et. al (2008) εξετάζει αν η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) συνδέεται με υψηλότερη ποιότητα λογιστικής και καλύτερης χρηματοοικονομικής αναφοράς. Η εφαρμογή των ΔΛΠ αντανακλά συνδυασμένες επιπτώσεις χαρακτηριστικών του συστήματος υποβολής εκθέσεων χρηματοοικονομικής αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων, την ερμηνεία τους και την επιβολή τους. Θεωρεί ότι οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ΔΛΠ αποδεικνύουν στοιχεία για λιγότερη χειραγωγήση κερδών, έγκαιρη αναγνώριση των ζημιών, και μεγαλύτερη σημασία της λογιστικής αξίας των επιχειρήσεων. Οι διαφορές στην λογιστική ποιότητα μεταξύ της περιόδου που εφαρμόζονται τα ΔΛΠ και της περιόδου που δεν ήταν υποχρεωτική η εφαρμογή των ΔΛΠ δεν ευθύνεται για τις διαφορές αυτές. Με βάση τις συγκρίσεις επιχειρήσεων από 21 χώρες που υιοθέτησαν τα ΔΛΠ διαπιστώνεται ότι οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ΔΛΠ έχουν υψηλότερη ποιότητα λογιστικής απεικόνισης από επιχειρήσεις που δεν εφαρμόζουν ΔΛΠ. Σε γενικές γραμμές τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ΔΛΠ εμφανίζουν λιγότερα κέρδη εξομάλυνσης, λιγότερα χειραγωγούμενα κέρδη για συγκεκριμένο σκοπό, πιο έγκαιρη αναγνώριση ζημιών, και μεγαλύτερη σύνδεση των ποσών λογιστικής με τις τιμές των μετοχών και τις αποδόσεις. Παρόλο που συμπεριλαμβάνονται χαρακτηριστικά του σχεδιασμού της έρευνας για την άμβλυνση των επιπτώσεων των κινήτρων και του οικονομικού περιβάλλοντος, δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι τα ευρήματα οφείλονται στην αλλαγή του χρηματοπιστωτικού συστήματος αναφοράς και όχι σε μεταβολές στα κίνητρα των επιχειρήσεων και του οικονομικού περιβάλλοντος.

Η συμβατική διεθνής προσέγγιση για την αντιμετώπιση του φαινομένου προσδιορίζεται μέσω της αρχής του «πλήρους ανταγωνισμού», που σημαίνει ότι η

τιμή μεταβίβασης πρέπει να είναι η ίδια όπως αν οι δύο εταιρίες που συμμετείχαν στην συναλλαγή ήταν πράγματι δύο μη συνδεδεμένα μέρη διαπραγμάτευσης σε μια κοινοτική αγορά, και όχι μέρος της ίδιας εταιρικής δομής. Ο ΟΟΣΑ και Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν θεσπίσει για φορολογικά θέματα κανόνες και διατάξεις, τις οποίες πολλές εταιρίες ακολουθούν πιστά και άλλες κινούνται προς την αντίθετη κατεύθυνση. Στην πραγματικότητα η αρχή του πλήρους ανταγωνισμού είναι δύσκολο να εφαρμοστεί ακόμα και με τις καλύτερες προϋποθέσεις λόγω των δομών και της σύστασης των πολυεθνικών εταιριών, που τις επιτρέπουν να έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια κινήσεων, διαχείριση και ευελιξία.

Σύμφωνα με τον Ρόκα (2008), ο έλεγχος των επιχειρήσεων μπορεί να επιτευχθεί μέσω συμμετοχών εταιριών, οι οποίες δύνανται να έχουν οποιαδήποτε εταιρική μορφή, ή ακόμα μέσω σχημάτων franchising όπου η μητρική εταιρία να ελέγχει την ποιότητα, το είδος και τις τιμές των παρεχόμενων προϊόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΣΙΟ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

3.1 Εννοιολογικός Προσδιορισμός της Υπεράκτιας Εταιρίας Και Τα Κριτήρια Ίδρυσής Της

Ο όρος «offshore company» χρησιμοποιείται σε διεθνές επίπεδο και με αυτόν τον τρόπο είναι επίσημα γνωστός, ενώ στην ελληνική γλώσσα αποδίδεται με τον όρο «υπεράκτια εταιρία». Η ελληνική απόδοση του όρου δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλής, διότι δεν συμπεριλαμβάνονται εννοιολογικά οι ηπειρωτικές χώρες που λειτουργούν ως φορολογικοί παράδεισοι. Άλλοι ισοδύναμοι εννοιολογικά όροι που μπορούμε να συναντήσουμε είναι «εξωχώριες εταιρίες» ή «υπερπόντιες εταιρίες».

Η απόκλιση μεταξύ μίας υπεράκτιας και μιας αλλοδαπής εταιρίας έγκειται στο γεγονός ότι, διαφέρουν ως προς τον τόπο ίδρυσης και λειτουργίας, στην επιλογή του δικαίου κράτους που θα την χαρακτηρίζει ως φορολογικό παράδεισο (Λεοντάρης Μ. (2004)), και τέλος η συνήθης εταιρική μορφή της υπεράκτιας εταιρίας είναι Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Αυτό σημαίνει ότι αυτή η οντότητα δημιουργείται για ένα συγκεκριμένο σκοπό, συνήθως βραχυπρόθεσμο, δεν διαπνέεται από την γενικά παραδεκτή αρχή της συνεχούς άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας και βρίσκεται σε περιοχή που χαρακτηρίζεται ως υπεράκτιο κέντρο.

Στην ελληνική επικράτεια ο ορισμός της υπεράκτιας εταιρίας είναι ο εξής: «ως εξωχώρια εταιρία νοείται η εταιρία που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και με βάση την νομοθεσία της δραστηριοποιείται σε άλλες χώρες και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης» (Ν.2238/1994, Άρθρο 31§1⁶).

Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω για να θεωρηθεί μια εταιρία ως υπεράκτια θα πρέπει να ισχύουν τα παρακάτω κριτήρια:

⁶ <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/7>

- Η υπεράκτια εταιρία θα πρέπει να έχει δηλώσει ως καταστατική έδρα μία από τις χώρες που θεωρούνται «φορολογικοί παράδεισοι».
- Η εκάστοτε υπεράκτια εταιρία θα πρέπει να συστήνεται με τους νόμους και κανονισμούς που διέπουν τις υπεράκτιες εταιρίες.
- Όλες οι εργασίες και οι δραστηριότητες της εταιρίας πρέπει να ασκούνται εκτός της χώρας εγκατάστασης και γι' αυτόν το λόγο τα εισοδήματά τους πρέπει να προέρχονται από τις εργασίες και δραστηριότητες τους στο εξωτερικό.

3.2 Πλεονεκτήματα Ίδρυσης Υπεράκτιας Εταιρίας

Οι υπεράκτιες εταιρίες γνώρισαν μεγάλη άνθιση ως τα μέσα του 20^{ου} αιώνα. Αυτό, λόγω της αποφυγής κατά πρώτον, της φορολόγησης των φυσικών προσώπων και κατά δεύτερον της διπλής φορολογίας των εταιριών, και ιδιαίτερα στα τέλη του 20^{ου} αιώνα έγιναν ευρέως γνωστές, διότι εξασφάλιζαν μηδενική φορολόγηση. Το σημαντικότερο όμως πλεονέκτημά τους είναι το τρίπτυχο:1. Εξοικονόμηση χρήματος-2.Ταχύτητα-3.Εχεμύθεια. Αυτά τα τρία στοιχεία αποτελούν κίνητρα για την προσέλκυση επενδύσεων και επιχειρηματιών στις χώρες που συστήνονται ως «φορολογικοί παράδεισοι». Αυτό συμβαίνει διότι, τέτοιου είδους εταιρίες μπορούν να συσταθούν πολύ γρήγορα και εύκολα, με ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο και παρακάμπτοντας γραφειοκρατικές διαδικασίες. Η ανωνυμία που παρέχουν στους πραγματικούς μετόχους είναι σημαντικό στοιχείο για εκείνους που θέλουν να αποκρύψουν χρήματα ,αφού μπορούν να συσταθούν και με έναν μόνο μέτοχο, ο οποίος δύναται να εμφανίζεται και ως αντιπρόσωπος-διαχειριστής για τη διενέργεια των συναλλαγών, στο όνομα των πραγματικών μετόχων. Επίσης οι υπεράκτιες εταιρίες παρέχουν νομικές και οικονομικές καλύψεις, που ουσιαστικό σκοπό έχουν την συγκέντρωση κεφαλαίων στη χώρα εγκατάστασής τους. Πιο συγκεκριμένα:

- ❖ Κάθε μέτοχος-επενδυτής μίας υπεράκτιας εταιρίας μπορεί να αποφύγει το τεκμήριο «πόθεν έσχες», καθώς και τα τεκμήρια για την απόκτηση ή διατήρηση περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, μπορεί να πληρώνει μειωμένους ή μηδενικούς φόρους, οι οποίοι αφορούν τη κατοχή και μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων, φόρους κληρονομιάς, γονικής παροχής και φόρο μεγάλης ακίνητης περιουσίας.

- ❖ Μπορεί να αποφευχθεί ο φόρος από τόκους καταθέσεων και μερισμάτων .
- ❖ Δεν υπάρχουν συναλλαγματικοί περιορισμοί.
- ❖ Το τραπεζικό απόρρητο παρέχει προστασία και ανωνυμία από κάθε έλεγχο.
- ❖ Είναι εφικτή η μεταφορά κερδών ή κεφαλαίων από χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές σε χώρες με χαμηλότερους ή μηδενικούς αντίστοιχους συντελεστές.
- ❖ Καθίσταται αδύνατη η δέσμευση της περιουσίας σε περίπτωση κατασχέσεων ή προσημειώσεων για χρέη, διότι είναι δύσκολο να εντοπιστούν οι πραγματικοί ιδιοκτήτες.
- ❖ Προκύπτουν πλεονεκτήματα διοικητικής φύσεως, καθώς οι εταιρίες που διατίθενται να ξεκινήσουν να λειτουργούν στο εξωτερικό μπορούν να απαλλαγθούν από την καταβολή εργοδοτικών εισφορών ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Γίνεται αντιληπτό ότι, σήμερα ο καθένας μπορεί να ιδρύσει μια υπεράκτια εταιρία από οργανωμένα δικηγορικά γραφεία, τα οποία παρέχουν εξειδικευμένες γνώσεις και υποστήριξη στη σύσταση και λειτουργία τέτοιων εταιριών ανάλογα με το σκοπό που προορίζονται και την ακολουθούμενη νομοθεσία. Ακόμα, οι υποχρεώσεις της υπεράκτιας εταιρίας είναι ελάχιστες σε σχέση με τις δυνατότητες που προσφέρει, καθώς σε αυτές συγκαταλέγονται μόνο κάποια ετήσια έξοδα προς τη χώρα φιλοξενίας (φορολογικοί παράδεισοι) και η σύνταξη των πρακτικών των Διοικητικών Συμβουλίων σε ετήσια βάση για να διαφανεί πως όλα είναι εντάξει, ή έκτακτα σε κάθε αλλαγή της περιουσίας και κατόχου μετοχών της εταιρίας. Επίσης, με αυτά τα πρακτικά, τα οποία υπογράφονται από τα μέλη του Δ.Σ. γίνονται οι μεταβιβάσεις της εταιρίας και της περιουσίας της, καθώς και η εμπορία αγαθών στις τριγωνικές συναλλαγές.

3.3 Μειονεκτήματα Υπεράκτιων Εταιριών

Παρόλα τα προνόμια που μπορεί να παρέχει η ίδρυση μιας υπεράκτιας εταιρίας δεν θα μπορούσαν να απουσιάζουν τα μειονεκτήματα τα οποία προκύπτουν από τη λειτουργία της, τα οποία για κάποιους μπορεί να αποδειχθούν αποτρεπτικά στο να αποφασίσουν να προχωρήσουν σε αυτή τη λύση, ώστε να τοποθετήσουν τα κέρδη ή τα κεφάλαιά τους. Παρακάτω παρατίθενται τα πιο σημαντικά μειονεκτήματα:

- ❖ Καθίσταται δύσκολη η λειτουργία και η διεξαγωγή των εργασιών μίας υπεράκτιας εταιρίας, διότι σε ορισμένες χώρες υπάρχει νομοθεσία ενάντια των φορολογικών παραδείσων.
- ❖ Εξαιτίας της όλο και αυξανόμενης πίεσης του ΟΟΣΑ ο κλοιός σφίγγει και ο έλεγχος είναι πιο αυστηρός ακόμα και στα πιο έγκριτα υπεράκτια κέντρα. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα ανοίγματος λογαριασμού στο όνομα της υπεράκτιας εταιρίας, όπου είναι απαιτητά από την τράπεζα έγγραφα επαλήθευσης ταυτότητας των υπογραφόντων και συστατικές επιστολές από πληρεξούσιο λογιστή ή τραπεζίτη που θα τον γνωρίζει ώστε να είναι σύμφωνη η τράπεζα με τους κανονισμούς κατά του ξεπλύματος χρήματος.
- ❖ Κυριαρχεί επιφυλακτικότητα και προβληματισμός εκ μέρους των αγοραστών, διότι δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν οποιεσδήποτε άλλες υποχρεώσεις της εξωχώριας εταιρίας, όσον αφορά την αγορά μετοχών για την αγορά ενός ακινήτου και τον έλεγχο νομιμότητας των παραπάνω.
- ❖ Ανάλογα στη δικαιοδοσία στη οποία εντάσσονται, αλλά και στο είδος της υπεράκτιας εταιρίας, πολλές φορές απαγορεύεται η διατήρηση προσωπικού και η διενέργεια εργασιών στη δικαιοδοσία εντός της οποίας συστάθηκαν.

3.4 Κυριότερες Χρήσεις Υπεράκτιων Εταιριών

Η σύσταση μια υπεράκτιας εταιρίας γίνεται για ποικίλους λόγους και χρησιμοποιείται για διάφορες χρήσεις. Οι κυριότερες αυτές χρήσεις σχετίζονται με το διεθνές εμπόριο και το γεγονός ότι ο ιδιοκτήτης δεν έχει μόνιμη κατοικία για την καταχώρηση και προστασία πολυτελών περιουσιακών στοιχείων, όπως θαλαμηγοί, ιδιωτικά αεροπλάνα κ.α. Άλλες χρήσεις αφορούν την φοροαποφυγή, τη δεσμευμένη ασφάλιση, την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, αμοιβές υψηλόβαθμων στελεχών και τον προγραμματισμό διαδοχής ή της εμπιστευτικότητας (μη ποινικών). Ωστόσο πέρα των παραπάνω χρήσεων που συγκαταλέγονται στις νόμιμες χρήσεις υπάρχουν και δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται παράνομες και αυτές είναι η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, φοροδιαφυγή, προστασία από τρέχουσες ή μελλοντικές απαιτήσεις πιστωτών (συμπεριλαμβανομένων των φορολογικών αρχών

και των συζύγων), χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και τέλος άλλες απάτες που γίνονται από τους επενδυτές⁷.

3.5 Συνέπειες Της Εκτεταμένης Χρήσης Των Υπεράκτιων Εταιριών

Οι υπεράκτιες εταιρίες λειτουργούν ως αποτέλεσμα της απελευθέρωσης του εμπορίου και της παγκοσμιοποίησης, ενώ ορισμένοι οικονομολόγοι ισχυρίζονται, πως ευθύνονται για την κρίση λόγω των ανεξέλεγκτων δραστηριοτήτων τους. Οι αντιδράσεις προέρχονται κυρίως από τα ανεπτυγμένα κράτη, καθώς εκείνα πλήττονται περισσότερο από την υπέρμετρη χρήση τους και πιο συγκεκριμένα εστιάζονται σε τρία σημεία:

1. Στη διάβρωση της φορολογικής βάσης των ανεπτυγμένων κρατών, τα οποία πλήττονται περισσότερο από τη χρήση των υπεράκτιων εταιριών ως οχημάτων για φοροδιαφυγή-φοροαπαλλαγή. Για το λόγο αυτό, λαμβάνουν μέτρα πιο αυστηρά για τον όσο γίνεται αποτελεσματικότερο περιορισμό ή ακόμη και για την εξάλειψη των πλεονεκτημάτων που παρέχουν τέτοιου είδους εταιρίες, τόσο σε νομοθετικό όσο και σε διοικητικό επίπεδο. Επιπρόσθετα, σε επίπεδο ΕΕ και συγκεκριμένα στα πλαίσια του Κώδικα Δεοντολογίας για τη φορολογία των επιχειρήσεων, τα κράτη-μέλη αναλαμβάνουν την ευθύνη και την υποχρέωση να σταματήσουν να παρέχουν, και σταδιακά να περιορίσουν κάθε φορολογικό μέτρο που καθιερώνει σημαντικά χαμηλότερο επίπεδο φορολόγησης, συμπεριλαμβανομένης της μηδενικής φορολόγησης, σε σχέση με τα επίπεδα που ισχύουν κανονικά στο συγκεκριμένο κράτος-μέλος.
2. Στη νομιμοποίηση χρήματος που προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος). Το φαινόμενο αυτό έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις και είναι επιτακτική η ανάγκη για λήψη μέτρων για την πρόληψη και καταστολή του ζητήματος, που θα διασφαλίσουν την ισορροπία στην παγκόσμια οικονομία.
3. Στην επίδραση που ασκούν τα υπεράκτια κέντρα στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα. Γι' αυτόν το λόγο, συστάθηκε το Financial Stability Forum, ένας οργανισμός με σκοπό την προώθηση της διεθνούς

⁷ <http://el.wikipedia.org>

χρηματοπιστωτικής σταθερότητας μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και της διεθνούς συνεργασίας, ο οποίος έχει καταρτίσει έναν κατάλογο με 37 χώρες και περιοχές, που λειτουργούν ως υπεράκτια κέντρα. Επιπλέον, χωρίζει τις χώρες και περιοχές αυτές σε συνεργάσιμες και μη ως προς τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ελέγχου της νομοθεσίας και των κανονισμών τους και την αποδοχή των προτάσεων του Οργανισμού⁸.

3.6 Δομές Υπεράκτιων Εταιριών

Οι χρήσεις των υπεράκτιων εταιριών είναι πολλές και διαφοροποιούνται ανάλογα με το αντικείμενο δραστηριότητας και την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία στη χώρα δικαιοδοσίας. Παρακάτω γίνεται αναφορά στις πιο δημοφιλείς, οι οποίες καλύπτουν και το μεγαλύτερο φάσμα δραστηριοτήτων:

- ◆ Εταιρίες Συμμετοχών (Holding Companies)

Είναι οι εταιρίες που χρησιμοποιούνται για το φορολογικό σχεδιασμό δραστηριοτήτων σε άλλες χώρες, για την συσσώρευση κερδών και τις επανεπενδύσεις κερδών. Κατέχουν ως κύριο περιουσιακό στοιχείο ένα επενδυτικό χαρτοφυλάκιο θυγατρικών εταιριών .

- ◆ Εταιρίες Παροχής Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (Finance Companies)

Αυτές οι εταιρίες χρησιμοποιούνται εικονικών ή μη δανείων με εγχώριες εταιρίες. Κατ' αυτόν τον τρόπο αποφεύγονται ή μειώνονται οι παρακρατούμενοι φόροι όταν μια ξένη εταιρία πληρώνει τόκους στο εξωτερικό, μεθοδεύεται η κίνηση των κεφαλαίων μέσω υπεράκτιων κέντρων και έτσι είναι δυνατή η σύναψη σύμβασης αποφυγής διπλής φορολόγησης. Με αυτό τον τρόπο οι τόκοι και οι δόσεις αποπληρωμής του δανείου προς την υπεράκτια εταιρία μειώνουν σημαντικά το φορολογητέο εισόδημα της δανειολήπτριας εταιρίας. Σε αντίθεση με τις εταιρίες συμμετοχών, στις εταιρίες παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών δεν υπάρχει σχέση μητρικής-θυγατρικής μεταξύ των δύο εταιριών.

- ◆ Εταιρίες Αδειών-Δικαιωμάτων (Licensing Companies)

Το συγκεκριμένο είδος εταιρίας χρησιμοποιείται ως χορηγός αδειών δικαιωμάτων χρήσης βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας έναντι

⁸ <http://el.wikipedia.org/>

αμοιβής. Παραδείγματα τέτοιων αδειών είναι τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, εμπορικά σήματα, συγγραφικά δικαιώματα, επιστημονικές πληροφορίες κ.α. Η διάθεση τέτοιων προϊόντων πνευματικών δικαιωμάτων γίνεται με τη μορφή ενοικίασης έναντι αμοιβής μέσω offshore εταιρίας, γιατί πληρώνει μηδενικό ή ελάχιστο φόρο για τα ποσά που εισπράττει. Θεωρείται δεδομένο πως για να παραχωρήσει μια υπεράκτια εταιρία μία άδεια πνευματικού δικαιώματος πρέπει αρχικά να το έχει αποκτήσει ή να έχει μεταβιβαστεί στην ίδια την εταιρία.

◆ Εταιρίες Εμπορικές (Trading Companies)

Οι εμπορικές εταιρίες ασχολούνται κυρίως με το χονδρεμπόριο και το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο. Ιδρύονται σε ένα υπεράκτιο κέντρο, δέχονται παραγγελίες από τους πελάτες και παραδίδουν τα προϊόντα κατευθείαν από τον παρασκευαστή ή τον τόπο αγοράς τους, χωρίς όμως να εμπλέκονται άμεσα. Η χρήση τους είναι για την αποτελεσματική μεταφορά των υψηλών κερδών που προκύπτουν από μια χώρα με υψηλή φορολόγηση σε μια χώρα με χαμηλή ή μηδενική φορολόγηση. Αυτές οι εταιρίες είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς, διότι εφαρμόζουν το λεγόμενο «τριγωνικό εμπόριο» ή «τριγωνικές συναλλαγές», που αναφέρονται ως εξής: μια εμπορική εταιρία η οποία ασχολείται με το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο συστήνει μια υπεράκτια εταιρία η οποία έχει το ρόλο του διαμεσολαβητή μεταξύ του αγοραστή και του πωλητή. Η διαμεσολάβηση αυτή έχει σαν αποτέλεσμα την υπερτιμολόγηση ή υποτιμολόγηση των προϊόντων που εμπορεύεται ανάλογα με το αν είναι εισαγωγές ή εξαγωγές και το όφελος έγκειται στο ότι η μητρική εταιρία συσσωρεύει κεφάλαιο στο όνομα της υπεράκτιας εταιρίας και η ίδια με τη σειρά της μειώνει τα εμφανιζόμενα κέρδη της ανάλογα με τις ανάγκες της.

◆ Εταιρίες Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών (Administration Companies)

Για την ίδρυση μίας τέτοιας εταιρίας ο ενδιαφερόμενος πρέπει να διερευνήσει αν το υπεράκτιο κέντρο μπορεί και διαθέτει τις απαραίτητες υποστηρικτικές υπηρεσίες, που θα διασφαλίσουν ομαλή και σωστή λειτουργία. Αυτές οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν την συγκέντρωση όλων των διοικητικών και διαχειριστικών λειτουργιών σε έναν φορέα, και η συγκέντρωση αυτή μπορεί να μην αφορά μόνο μία ξένη θυγατρική εταιρία,

αλλά έναν ολόκληρο όμιλο επιχειρήσεων. Τα πλεονεκτήματα που προσφέρει αυτή η διαχείριση αφορούν στην ικανότητα της υπεράκτιας εταιρίας να πείσει τις τοπικές αρχές ότι η αμοιβή που εισπράττει για τις διοικητικές και διαχειριστικές της υπηρεσίες προσδιορίζεται από τις συνθήκες και τον ανταγωνισμό που ισχύει στην αγορά, παρόλο που φορολογείται χαμηλά ή και καθόλου για τις αμοιβές που λαμβάνει.

◆ Εταιρίες Ναυτιλιακές (Shipping Companies)

Τέτοιου είδους εταιρίες συστήνονται σε χώρες όπου προσφέρουν τις λεγόμενες σημαίες ευκαιρίες, δηλαδή η εν λόγω χώρα επιτρέπει σε μια ναυτιλιακή εταιρία μέσω υπεράκτιας εταιρίας να νηολογήσει με εξαιρετικά απλές διαδικασίες και χωρίς μεγάλο ανταγωνιστικό κόστος πλοία χρησιμοποιώντας τη σημαία του υπεράκτιου κέντρου. Ακόμα, η χρήση του υπεράκτιου κέντρου προσφέρει ανωνυμία του ιδιοκτήτη και αποφυγή μέτρων για κατάσχεση περιουσιακών του στοιχείων. Τα κέρδη που προκύπτουν από την εκμετάλλευση του πλοίου υποβάλλονται σε χαμηλή φορολόγηση, λόγω της υπεράκτιας εταιρίας. Αυτές οι εταιρίες δραστηριοποιούνται στην κατοχή πλοίων, στη ναύλωση πλοίων, στην αγοροπωλησία πλοίου και στην υποστήριξη πλοίων που εκτελούν διεθνείς μεταφορές.

◆ Εμπιστεύματα (Trusts)

Τα εμπιστεύματα αποτελούν εφεύρεση των Άγγλων σε μια προσπάθειά τους να προστατεύσουν την περιουσία τους. Συστήνονται με έγγραφη συμφωνία, δεν έχουν νομική προσωπικότητα και δεν διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία. Οι συμβαλλόμενοι σε ένα trust είναι ο διαθέτης (settler), ο οποίος μεταφέρει τα περιουσιακά του στοιχεία στο trust, οι διαχειριστές (trustees), οι οποίοι το διοικούν, ο θεματοφύλακας (custodian) και οι δικαιούχοι (beneficiary), οι οποίοι λαμβάνουν τα οφέλη των περιουσιακών στοιχείων που περιέχονται στο trust. Η Ελλάδα δεν αναγνωρίζει το trust, ενώ οι χώρες που το αναγνωρίζουν είναι εκείνες που περικλείονται από το Αγγλοσαξονικό δίκαιο. Τα οφέλη που αποκομίζει ο διαθέτης είναι η απόκρυψη της ταυτότητάς του στη συμμετοχή μιας εταιρίας, η χρηματοδότηση μιας εταιρίας μέσω των trust, οι αμοιβές υψηλόβαθμων στελεχών της εγχώριας εταιρίας του και η κατοχή ή λήψη εισοδημάτων από ακίνητα μεγάλης αξίας.

◆ Εταιρίες Επενδύσεων (Investment Companies)

Οι εταιρίες επενδύσεων χρησιμοποιούνται για την αποφυγή φορολόγησης εσόδων ή τόκων που προέρχονται από την συσσώρευση ή διαχείριση κεφαλαίων, καθώς και την εύκολη επανεπένδυση ή τη μεταφορά τους σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη.

◆ Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης (Limited Liability Companies)

Σε αυτά τα σχήματα εταιριών δεν υπάρχουν μέτοχοι ή σύμβουλοι και εφόσον το απαιτούν οι περιστάσεις παραχωρούνται εξουσίες στα μέλη ή σε διευθυντικά στελέχη. Για την ίδρυση τέτοιας εταιρίας συνάπτεται με μυστικότητα μια λειτουργική συμφωνία και γι' αυτόν το λόγο το σχήμα αυτό επιδεικνύει ιδιαίτερη ευελιξία. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των υπεράκτιων ΕΠΕ αποτελεί το γεγονός, ότι μπορούν να λειτουργήσουν και ως συμμετοχικές επιχειρήσεις, κοινοπραξίες και από κοινού επιχειρηματικά σχήματα (joint ventures) για φορολογικές κυρίως σκοπιμότητες.

◆ Εταιρίες Τραπεζικές (Banking Companies)

Οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης είναι συνήθως θυγατρικές εταιρίες μεγάλων διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και χρησιμοποιούνται για την καταβολή τόκων, οι οποίοι δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου. Επίσης, ασχολούνται με τη διεθνή χρηματοδότηση μέσω τέτοιου είδους ΕΠΕ, διότι δεν υπόκεινται σε συναλλαγματικούς ελέγχους. Πολλοί ιδιώτες και επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τέτοιου είδους τραπεζικά ιδρύματα για τη χρηματοδότησή και διαχείριση των κεφαλαίων τόσο των ίδιων όσο και των πελατών τους.

◆ Εταιρίες Παροχής Υπηρεσιών

Αυτές οι εταιρίες συστήνονται για άτομα, τα οποία λαμβάνουν πολύ υψηλές αμοιβές και θέλουν να απαλλαγθούν από τους αντίστοιχους φόρους. Γι' αυτό, εκχωρούνται τα δικαιώματα των αμοιβών τους σε μια τέτοια υπεράκτια εταιρία, η εταιρία κατόπιν απαλλάσσεται από την πληρωμή φόρου επί των κερδών της και έχει την δυνατότητα να τα επενδύσει μετέπειτα με χαμηλή ή μηδενική φορολογία.

◆ Δομές Αντιπροσώπευσης (Nominees)

Εταιρίες τέτοιας μορφής λειτουργούν στο όνομα της εγχώριας εταιρίας, άρα λειτουργούν ως εντολέας σε κάθε είδους συναλλαγή και η εκπρόσωπος εταιρία λειτουργεί για λογαριασμό της και για αυτόν τον λόγο τέτοιου είδους

υπεράκτιες εταιρίες χαρακτηρίζονται «αντιπρόσωποι». Επειδή αυτές παρέχουν αξιοπιστία και φορολογικά προνόμια η φορολόγηση των εισοδημάτων γίνεται στο όνομα της εξωχώριας εταιρίας εκτός της προμήθειας που πληρώνει στην εγχώρια εταιρία, που στην ουσία είναι η διαχειριστική της αμοιβή από τη διαφήμιση, τιμολόγηση, λογιστική παρακολούθηση και την προβολή που παρέχονται από την onshore εταιρία και η σχέση τους ορίζεται από ιδιωτικό συμφωνητικό.

◆ Εταιρίες Υβρίδια⁹

Είναι και οι επονομαζόμενες εταιρίες περιορισμένης εγγύησης, οι οποίες έχουν εταιρικό κεφάλαιο. Οι εταίροι δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν το αναλογούν κεφάλαιο κατά τη σύσταση της εταιρίας, αλλά υπόσχονται την καταβολή του, όταν η εταιρία το χρειαστεί. Τέτοιου είδους εταιρίες συστήνονται κυρίως για τη δημιουργία αθλητικών σωματείων, όπως επίσης για τη διατήρηση περιουσίας, η οποία δεν έχει εμπορικό ενδιαφέρον. Οι εταιρίες υβρίδια προκύπτουν από την ένωση τέτοιων εταιριών και μπορούν να είναι είτε εμπορικές είτε μη εμπορικές οντότητες.

◆ Εταιρίες Ασφαλειών (Insurance Companies)

Οι εταιρίες ασφαλειών είναι εξωχώριες εταιρίες, οι οποίες συνδυάζονται με ένα trust που αναλαμβάνει το ένα κομμάτι του ασφαλιστικού προϊόντος. Σε περίπτωση που ασφαρίζεται κάποιος πληρώνει ένα σύνθετο ή ένα απλό ασφάλιστρο. Η ασφαλιστική εταιρία λαμβάνει ένα μέρος από αυτό το ασφάλιστρο και προβαίνει στην δημιουργία ασφάλισης. Το εναπομείναν ποσό τοποθετείται μαζί με τα δικά της επενδυτικά κεφάλαια και προβαίνει σε επενδύσεις χαμηλού ρίσκου. Έτσι, δημιουργείται ένα επενδυτικό χαρτοφυλάκιο με σκοπό την επίτευξη μεγαλύτερων αποδόσεων και ευρύτερα περιθώρια αναζήτησης επενδυτικών ευκαιριών μέσω της διεθνούς χρηματαγοράς, ενώ παράλληλα γίνεται αντιληπτό ότι αυτό το χαρτοφυλάκιο δεν αποτελείται μόνο από χρήματα αλλά και μετοχές, χρηματοοικονομικά παράγωγα, ομολογίες κ.α.

3.7 Κριτήρια Για Την Επιλογή Υπεράκτιου Σχήματος

⁹ Βλέπε σελ. 93 Δουβής Π. (2008) «Offshore δραστηριότητες»

Η επιλογή του κατάλληλου υπεράκτιου σχήματος είναι μια διαδικασία χρονοβόρα και δύσκολη, καθώς πρέπει να ληφθούν υπόψη πολλοί παράγοντες, και η καθοδήγηση να γίνει από γνώστες του αντικειμένου. Ένα στοιχείο που αρχικά μπορεί να ξεχωρίσει είναι οι σκοποί του επιχειρηματία σε σχέση με την υπεράκτια εταιρία που θέλει να ιδρύσει και το πώς θα ικανοποιεί του σκοπούς του. Παρακάτω παραθέτονται κάποια στοιχεία, τα οποία καθορίζουν την επιλογή κατάλληλου σχήματος και αυτά είναι:

- Πολιτική, οικονομική σταθερότητα και αξιοπιστία της υπεράκτιας δικαιοδοσίας:

Συγκεκριμένα, η πολιτική σταθερότητα προσφέρει την ασφάλεια των κεφαλαίων, που είναι κατατεθειμένα στις τράπεζες, τη δυνατότητα εξαγωγής συναλλάγματος και τη διατήρηση της ανωνυμίας των μετοχών σε επίπεδο φυσικών προσώπων. Η οικονομική σταθερότητα επιτρέπει στον επιχειρηματία να προβεί σε μακροχρόνιο σχεδιασμό, χωρίς τον φόβο ανατροπής του. Όσον αφορά την αξιοπιστία, αναφέρεται στους νόμους που ισχύουν για τα φορολογικά οφέλη, τα οποία απορρέουν από την ίδρυση υπεράκτιων εταιριών.

- Σύγχρονη και ευέλικτη νομοθεσία:

Οι όσο το δυνατόν πιο απλοποιημένες διαδικασίες εγκατάστασης και λειτουργίας. Γενικότερα, η νομοθεσία να διέπεται από ελάχιστους περιορισμούς και ελαστική κρατική εποπτεία αναφορικά με την διοίκηση και λειτουργία της υπεράκτιας εταιρίας. Αυτά τα κράτη αποτελούν πόλο έλξης, διότι παράλληλα φορολογούν συνήθως με χαμηλό ή μηδενικό συντελεστή.

- Ύπαρξη συμβάσεων για την αποφυγή διπλής φορολογίας:

Οι συμβάσεις αυτές υπογράφονται μεταξύ κρατών για να αποφευχθούν διπλές φορολογήσεις για το ίδιο πρόσωπο, και αφενός η μία αφορά τη χώρα προέλευσης του επιχειρηματία και η δεύτερη τη χώρα προέλευσης του εισοδήματος. Συνέπεια του παραπάνω γεγονότος αποτελεί η δύσκολη μεταφορά πληροφοριών και κεφαλαίων μεταξύ των κρατών. Η υπογραφή των διμερών αυτών συμβάσεων προσφέρουν τη δυνατότητα φορολογικού προγραμματισμού και τη διακίνηση κεφαλαίων με μικρή ή και μηδενική φορολογική επιβάρυνση. Με αυτόν τον τρόπο ο εκάστοτε επιχειρηματίας μπορεί να μειώσει την φορολόγησή του, αφού συνεργαστεί με χώρα που βρίσκεται υπό αυτό το καθεστώς.

➤ Φορολογικές διευκολύνσεις:

Το φορολογικό καθεστώς τέτοιων περιοχών προσφέρουν μικρό ή μηδενικό ποσοστό φορολόγησης και πληθώρα άλλων φορολογικών διευκολύνσεων, όπως την αποφυγή πόθεν έσχες κατά την νομιμοποίηση εσόδων, αποφυγή φόρου για δωρεές, κληρονομιά, γονικής παροχής κ.τ.λ. , εκπτώσεις κατά την ενοικίαση και αγορά γραφείου, απαλλαγή από δασμούς και τέλη, απαλλαγή υποχρέωσης καταβολής των εργοδοτικών και ασφαλιστικών εισφορών κ.α. που έχουν καταστήσει αυτές τις χώρες πόλο έλξης για τις εταιρίες.

➤ Απόρρητο:

Συνήθως οι ιδρυτές υπεράκτιων εταιριών επιζητούν την διατήρηση της ανωνυμίας τους ως προαπαιτούμενο για την ίδρυση της εκάστοτε υπεράκτιας εταιρίας. Για αυτόν το λόγο καθοριστική σημασία παίζουν τα εχέγγυα εχεμύθειας που προσφέρει το εκάστοτε κράτος στους μετόχους των υπεράκτιων εταιριών.

3.8 Το Ελληνικό Θεσμικό Πλαίσιο Που Διέπει Τις Υπεράκτιες Εταιρίες

3.8.1 Αναγνώριση Υπεράκτιας Εταιρίας

Σύμφωνα με την εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών υπ' αριθμόν 1021764/10217/B0012/ΠΟΛ.1041/05-03-2003¹⁰ τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία μία εταιρία μπορεί να χαρακτηριστεί υπεράκτια είναι τα εξής:

- ❖ Ο εκδότης του φορολογικού στοιχείου δεν είναι παραγωγός-κατασκευαστής του προϊόντος, αλλά μεσολαβητής-κατασκευαστής.
- ❖ Στα εκδιδόμενα φορολογικά στοιχεία δεν αναγράφεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.), καθώς ως γνωστόν οι περισσότερες offshore εταιρίες δεν διαθέτουν Α.Φ.Μ.
- ❖ Ως διεύθυνση της έδρας της εταιρίας συνήθως αναγράφεται το «B.O.» (BOX OFFICE), εταιρία γραμματοκιβωτίου.

¹⁰ <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/9202/hl/%CE%A0%CE%9F%CE%9B.1041>

Σε περίπτωση που δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βάση τα προαναφερθέντα στοιχεία αν η εταιρία είναι υπεράκτια ή όχι, τότε η εγκύκλιος ορίζει ότι:

«Οι επιχειρήσεις που προμηθεύονται πάγια περιουσιακά στοιχεία έχουν την υποχρέωση να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία που θα τους ζητηθούν από τον έλεγχο». Τέτοια στοιχεία μπορεί να είναι:

- Ισολογισμός της εταιρίας για να διαπιστωθεί η ύπαρξη δραστηριότητας παγίων και προσωπικού
- Στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό και τις εγκαταστάσεις της εταιρίας
- Στοιχεία για τις δραστηριότητες της εταιρίας
- Η αναγραφή της ιθαγένειας των μετόχων/εταίρων στο καταστατικό της εταιρίας
- Η συσχέτιση των εκπροσώπων με τους ενοικιαστές των οικιών

3.8.2 Φορολογία Υπεράκτιων Εταιριών Στην Ελλάδα

Όπως ορίζει το άρθρο 28 του Ν. 3269/2004¹¹ οι υπεράκτιες εταιρίες υφίστανται φορολογικό έλεγχο ανεξαρτήτως ελεγκτικής αρμοδιότητας και με την επιφύλαξη των οριζόμενων στα άρθρα 13 έως και 17 του παραπάνω νόμου, για όλες τις φορολογίες και τις ανέλεγκτες διαχειριστικές περιόδους, εντός τριετίας από την λήξη της προθεσμίας υποβολής της φορολογίας εισοδήματος της τελευταίας ανέλεγκτης διαχειριστικής περιόδου.

3.8.3 Φορολογία Ακινήτων Που Ανήκουν Σε Υπεράκτια Εταιρία

Με τις διατάξεις των 15 ως και 18 του Ν. 3091/2002 (Φ.Ε.Κ. Α 330/24-12-2002)¹² θεσπίστηκε για πρώτη φορά ο φόρος ακίνητης περιουσίας που ανήκει σε υπεράκτια εταιρία στην Ελλάδα. Από το 2003 και κάθε επόμενο έτος, οι εταιρίες που κατέχουν εμπράγματα δικαιώματα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας σε ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα υποχρεούνται να καταβάλλουν ετήσιο φόρο τρία τοις εκατό (3%) επί της αξίας αυτών.

¹¹ <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/23>

¹² http://www.hellastax.com/Docs/2000_2002/n3091-02.pdf

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 51Α του Κ.Φ.Ε., νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που έχουν εμπράγματα δικαιώματα πλήρους ή ψιλής κυριότητας ή επικαρπίας σε ακίνητα τα οποία βρίσκονται στην Ελλάδα. Υποχρεούνται να καταβάλλουν ετήσιο φόρο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί της αξίας αυτών. Επιπρόσθετα, δημιουργείται υποχρέωση υποβολής του φόρου ακίνητης περιουσίας της οποίας αποκτούν:

- Ανώνυμες Εταιρίες (Α.Ε.) και Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) που σκοπό έχουν, σύμφωνα με το καταστατικό τους την αγορά, διαχείριση, επένδυση και εκμετάλλευση ακινήτων.
- Νομικές οντότητες και νομικά πρόσωπα, τα οποία είναι υπόχρεα στο φόρο ακίνητης περιουσίας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 15 του ίδιου νόμου.
- Νομικές οντότητες και νομικά πρόσωπα, όπως αναφέρονται στις περιπτώσεις γ' και στ' της παραγράφου 2, του άρθρου 15 του ίδιου νόμου, καθώς και της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του ίδιου νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Ν.3091/2002¹³ που αναφέρεται στην ευθύνη παρενθετικών προσώπων. Παρένθετο πρόσωπο είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συμμετέχει με οποιαδήποτε μορφή ή ποσοστό σε νομικό πρόσωπο, του άρθρου 15 και παράγραφος 1, που έχει κυριότητα ή επικαρπία σε ακίνητο ή συμμετέχει σε τρίτο νομικό πρόσωπο που έχει κυριότητα ή άλλα εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητο ή παρεμβάλλεται με οποιαδήποτε τρόπο στη σειρά των συμμετοχών στο κεφάλαιο ενός νομικού προσώπου. Ευθύνεται σε ολόκληρο με τον υπόχρεο για την καταβολή του φόρου που προβλέπεται στο άρθρο 15. Επιπλέον αν μεταβιβαστούν υποχρεούται για την καταβολή του επιμεριστικά αναλογούντος οφειλόμενου φόρου και των προσαυξήσεων, καθώς επίσης ευθύνεται σε ολόκληρο με τον υπόχρεο και ο νέος κύριος ή επικαρπωτής.

Όσον αφορά τη διαδικασία επιβολής του φόρου ακίνητης περιουσίας όπως ορίζεται από το άρθρο 17 του Ν. 2091/2002¹⁴ προβλέπονται τα παρακάτω:

- Χρόνος γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης ορίζεται η 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους.
- Ο υπολογισμός του φόρου συνεπάγεται την αξία των ακινήτων και εμπράγματων δικαιωμάτων σε αυτά την 1^η Ιανουαρίου, όπως ορίζεται στο άρθρο 10 του Ν. 2961/2001¹⁵.

¹³ http://www.hellastax.com/Docs/2000_2002/n3091-02.pdf

¹⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:322:0011:0027:EL:PDF>

- Η παραλαβή των δηλώσεων και βεβαίωσης του φόρου γίνεται από προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής, η οποία είναι αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος.
- Ο τρόπος υποβολής της δήλωσης ορίζεται από το άρθρο 68 του Ν. 2961/2001, και η τελική προθεσμία υποβολής της δήλωσης ορίζεται η 20^η Μαΐου του ίδιου φορολογικού έτους. Η καταβολή του φόρου γίνεται εφάπαξ με την υποβολή της δήλωσης, ενώ δήλωση που υποβάλλεται χωρίς την καταβολή του φόρου θεωρείται απαράδεκτη και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα.

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 3091/2002 το οποίο εν συνεχεία αντικαταστάθηκε από το άρθρο 58 του Ν. 3842/2010¹⁶ όπου ορίζεται ο φόρος ακίνητης περιουσίας, μεταβιβάσεις ακινήτων από επαχθή ή χαριστική αιτία νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων που υπόκεινται στον φόρο επί των ακινήτων με βάση το άρθρο 15 του Ν. 3091/2002, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του από το προηγούμενο άρθρο, εφόσον πραγματοποιηθούν σε φυσικά πρόσωπα μέσα σε έξι (6) μήνες από την έναρξη του ισχύοντος νόμου, απαλλάσσονται από:

- ✓ Φόρο υπεραξίας που προβλέπεται από τις διατάξεις της περίπτωσης ζ΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 28 του Κ.Φ.Ε.
- ✓ Τον ειδικό φόρο επί των ακινήτων.
- ✓ Το ήμισυ του φόρου δωρεάς ή μεταβίβασης, που αναλογεί κατά περίπτωση.

Στην παραπάνω διάταξη αν αποδειχθεί ότι ο πραγματικός κύριος του ακινήτου και το φυσικό πρόσωπο είναι το ίδιο, τότε δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της περίπτωσης γ΄ του άρθρου 17 του Κ.Φ.Ε., υπό την προϋπόθεση ότι κατά τον χρόνο κτήσης ακινήτου από το νομικό πρόσωπο δεν θα είχαν εφαρμογή για τον πραγματικό κύριο οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του Κ.Φ.Ε. Γι' αυτόν το λόγο άλλωστε, οι επιχειρήσεις δημιουργούν υπεράκτιες εταιρίες πίσω από εταιρίες εκπροσώπησης (Nominee Companies) κοινοτικών κρατών, μέσω των οποίων διενεργούν ενδοκοινοτικές εμπορικές συναλλαγές και προσφέρουν υπηρεσίες στη Ελλάδα επιδρώντας αρνητικά στο εθνικό φορολογικό σύστημα.

¹⁵ <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/13>

¹⁶ <http://www.minfin.gr/content-api/f/binaryChannel/minfin/datastore/97/34/bd/9734bdf67944c38443e9abdf310c215df931dc3e/application/pdf/20100100058.pdf>

3.8.4 Αναγνώριση Αποσβέσεων Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων

Σύμφωνα με την περίπτωση στ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του Ν. 3091/2002 προβλέπεται η μη έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των αποσβέσεων επί των παγίων περιουσιακών στοιχείων, που αγοράζονται από μία εξωχώρια εταιρία. Οπότε, οι επιχειρήσεις που αγοράζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία από εξωχώρια εταιρία θα υπολογίζουν λογιστικά τις αποσβέσεις των στοιχείων αυτών. Κατά την υποβολή της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος θα πρέπει να αναμορφώνουν τα αποτελέσματά τους με το ποσό που προκύπτει από τις παραπάνω αποσβέσεις προσθέτοντάς το ως λογιστική διαφορά.

3.8.5 Αναγνώριση Συναλλαγών

Σύμφωνα με την πολυγραφημένη υπουργική εγκύκλιο (ΠΟΛ) 1005/14.01.2005¹⁷ που αναφέρεται στις αγορές που πραγματοποιεί μια ημεδαπή επιχείρηση από επιχείρηση που αναγράφεται στο DAF/FE/CFA/FHP (2000) /REV1/CONF¹⁸ έγγραφο του ΟΟΣΑ, οι αγορές αυτές αναγνωρίζονται ως κανονικές εφόσον η αλλοδαπή επιχείρηση διαθέτει Α.Φ.Μ. της χώρας αυτής, τον οποίο αναγράφει στα τιμολόγια πωλήσεων της και δραστηριοποιείται στην ίδια χώρα, χωρίς να τυγχάνει ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος.

Η Ελλάδα δεν αναγνωρίζει τις κάτωθι συναλλαγές με τα αναφερόμενα στο έγγραφο του ΟΟΣΑ κράτη:

- ◆ Αποσβέσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα. (Ν. 2238/1994, άρθρο 31 παρ. 1 περ. στ΄)¹⁹
- ◆ Δαπάνη για αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών κλπ. Από εξωχώρια εταιρία. (Ν. 2238/1994, άρθρο 31 παρ. 14)
- ◆ Δεν δίδονται ενισχύσεις για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση μηχανημάτων ή λοιπού εξοπλισμού από εξωχώριες εταιρίες. (Ν. 2601/1998, άρθρο 6 παρ 35)

¹⁷ <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/2817>

¹⁸ <http://www.logist.gr/forologika/forologia/offshore.htm>

¹⁹ <http://www.forin.gr/questions/question/1196/periptwsh-g%CE%84paragrafos-1-tou-arthrou-31-tou-n-2238-1994>

Επιπλέον σε κάθε συναλλαγή πρέπει να προσκομίζονται (Α.Υ.Ο. 1070576/2627/ΔΜ/ΠΟΛ. 1102/14.7.2005²⁰) πιστοποιητικό αρμόδιας αρχής της χώρας του νομικού προσώπου για την εξακρίβωση της ύπαρξης της εταιρίας και επικυρωμένο αντίγραφο του εγγράφου πληρεξουσιότητας για το διορισμό νομίμου εκπροσώπου ή αντιπροσώπου στην Ελλάδα.

3.8.6 Υποχρέωση Τήρησης Βιβλίων Και Στοιχείων

Όπως ορίζει το άρθρο 1 του Ν. 3052/2002²¹ όλα τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα οποιασδήποτε μορφής που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα υποχρεούνται στην τήρηση βιβλίων και στοιχείων, εφόσον αποκτούν κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου ή ανέγερσης ακινήτου στην Ελλάδα. Η πολυγραφημένη εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομικών ΠΟΛ. 1271/2002²², άρθρο 1 παράγραφος 1.3.1, ορίζει μια προθεσμία θεώρησης βιβλίων και στοιχείων των αλλοδαπών εταιριών, που έληγε στις 31.06.2003. Οι εταιρίες που θα είχαν μεταβιβάσει τα ακίνητά τους μέχρι τις 31.06.2003 και θα είχαν υποβάλει δήλωση διακοπής μέχρι τις 31.06.2003, απαλλάσσονταν της υποχρέωσης θεώρησης των βιβλίων και στοιχείων. Με βάση την ΠΟΛ. 1024/15.02.2007²³, από τη 1.01.2007 παύουν να θεωρούνται επιτηδευματίες τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που αποκτούν κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου. Συνεπώς, οι υπεράκτιες εταιρίες που δεν ασκούν άλλη δραστηριότητα στην Ελλάδα εκτός της κατοχής ακινήτων δεν είναι υποχρεωμένες να τηρούν βιβλία.

3.8.7 Υποχρέωση Υποβολής Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος Και Καταβολής Φόρου Εισοδήματος

²⁰ <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/5517>

²¹ <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/135>

²² <http://www.minfin.gr/content-api/f/binaryChannel/minfin/datastore/4a/ab/1d/4aab1d34b0327bb526cfbda8f42c5cd5d11e29db/application/pdf/%CE%A0%CE%9F%CE%9B+1190.pdf>

²³ http://www.logistis.gr/files/DIAFORA/FOROLOGIKOI_ODHGOI/11667_07.pdf

Σύμφωνα με τον Ν. 2238/1994²⁴ άρθρο 107 παρ. 1, κάθε υπεράκτια εταιρία που έχει στην κατοχή της ακίνητο στην Ελλάδα υποχρεούται να υποβάλει δήλωση φόρου εισοδήματος ανεξάρτητα αν προκύπτει ή όχι εισόδημα από το ακίνητο, ενώ σε περίπτωση που η υπεράκτια εταιρία έχει εισόδημα που προέρχεται από κάποιο ακίνητο π.χ. μίσθωμα, τότε φορολογείται στην Ελλάδα ακόμα και αν δεν είναι εγκατεστημένη στην Ελλάδα η εταιρία. Έτσι, στην υπεράκτια εταιρία θα επιβληθεί φόρος εισοδήματος τρία τοις εκατό (3%) επί των συνολικών ακαθάριστων εισοδημάτων που προέρχεται από το ακίνητο και δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό του φόρου εισοδήματος που αναφέρεται στις παραγράφους 1 και 2 του ίδιου άρθρου. Ο φόρος της παραγράφου αυτής δεν επιβάλλεται στα εισοδήματα από ακίνητα των νομικών προσώπων, τα οποία απαλλάσσονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103 του ίδιου νόμου.

3.8.8 Προσδιορισμός Ακαθάριστου Και Καθαρού Εισοδήματος

Ο Ν. 3842/2010 άρθρο 11, προσδιορίζει το ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων, ενώ στο άρθρο 30 του Κ.Φ.Ε., όπου προστέθηκε η παράγραφος 5 ορίζονται τα παρακάτω:

όταν τα αγαθά που έχει πουλήσει μια ελληνική εταιρία σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ή νομική οντότητα, ή αντιπρόσωπο, ή υπεργολάβο που είναι κάτοικος ή έχει καταστατική ή πραγματική έδρα ή είναι εγκατεστημένος σε κράτος που περιλαμβάνεται στον κατάλογο που αναφέρεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 51Α ή σε κράτος με προνομιακό φορολογικό καθεστώς, όπως ορίζεται στην παράγραφο 7 του ίδιου άρθρου, χωρίς τα προϊόντα να έχουν μεταφερθεί εκτός Ελλάδος και στη συνέχεια μεταπωλούνται σε άλλη ελληνική επιχείρηση σε τιμή μεγαλύτερη από της πρώτης συναλλαγής, τότε η επιπλέον διαφορά του τιμήματος που προκύπτει θεωρείται ακαθάριστο έσοδο της ελληνικής πωλήτριας επιχείρησης. Όταν τα προαναφερθέντα αγαθά πωληθούν σε τιμή μικρότερη από αυτή στην οποία πωλεί τα ίδια εμπορεύματα σε ημεδαπή ή αλλοδαπή επιχείρηση, η χαμηλότερη τιμή δεν αναγνωρίζεται και η επιπλέον διαφορά που προκύπτει προστίθεται στα ακαθάριστα έσοδα της ελληνικής επιχείρησης.

²⁴ <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/7>

3.8.9 Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας

Η σύμβαση διπλής φορολογίας αφορά τη συμφωνία δύο χωρών με σκοπό να μην φορολογούνται φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα στις δύο αυτές χώρες. Κατά την άσκηση φορολογικής εξουσίας τα κράτη βασίζονται σε δύο ουσιώδη κριτήρια: το κριτήριο πηγής εισοδήματος του φυσικού προσώπου και το κριτήριο της κατοικίας του ατόμου που επωμίζεται το εισόδημα αυτό. Στην Ελλάδα η φορολογία εισοδήματος στηρίζεται σε αυτά τα δύο κριτήρια, συνεπώς το εισόδημα φορολογείται όταν η πηγή βρίσκεται στην Ελλάδα ή όταν αποκτάται από άτομο κάτοικο της Ελλάδας. Επομένως γίνεται αντιληπτό πως αν δεν υπογραφεί η συμφωνία διπλής φορολογίας μεταξύ δύο κρατών το εισόδημα που αποκτάται σε μια χώρα φορολογείται τόσο στη συγκεκριμένη χώρα όσο και στη χώρα που εισάγεται.

Η Ελλάδα έχει συνάψει συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας με τις παρακάτω χώρες²⁵: Αζερμπαϊτζάν, Αίγυπτος, Αλβανία, Αρμενία, Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Γεωργία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένες Πολιτείες, Ινδία, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ισραήλ, Ιταλία, Καναδάς, Κατάρ, Κάτω Χώρες (Ολλανδία), Κίνα, Κορέα, Κουβέιτ, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Μαρόκο, Μεξικό, Μολδαβία, Ν. Αφρική, Νορβηγία, Ουγγαρία, Ουζμπεκιστάν, Ουκρανία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ρωσία, Ρωσία (μερική τροποποίηση), Σαουδική Αραβία, Σερβία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία, Τσεχία, Τυνησία, Φιλανδία.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν και τα κράτη που δεν έχουν συνάψει την παραπάνω συμφωνία με την Ελλάδα και λογίζονται ως μη συνεργάσιμα κράτη²⁶, καθώς μετά από έρευνα του ΟΟΣΑ δεν υπάρχει διαφάνεια και ανταλλαγή πληροφοριών σε φορολογικά θέματα και δεν έχουν συνάψει τέτοια συμφωνία με οποιαδήποτε άλλο κράτος, που αθροιστικά θα έπρεπε να είχαν συνάψει τουλάχιστον δώδεκα. Επίσης από την 1^η Ιανουαρίου 2010 δεν είναι κράτη μέλη της Ε.Ε.

Αναλυτικότερα τα μη συνεργάσιμα κράτη καθορίζονται με υπουργική απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών μετά από εξέταση των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου και περιλαμβάνονται σε κατάλογο στην Εφημερίδα της

²⁵ <http://taxheaven.gr/pages/simb>

²⁶ <http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-78-katapolemisi-tis-forodifugis-pou-sundeetai-me-krati-mi-sunergasima-sto-forologiko-tomea-i-me-pronomiaka-forologika-kathestota/>

Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος αυτός δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους και καταρτίζεται ως εξής:

- Αφαιρούνται τα κράτη τα οποία μέχρι τη δημοσίευση του καταλόγου έχουν συνάψει σύμβαση διοικητικής συνδρομής⁹ με την Ελλάδα.
- Προστίθενται κράτη που έχουν συνάψει σύμβαση με την Ελλάδα, αλλά δεν έχει καταστεί δυνατό η ελληνική φορολογική διοίκηση να πάρει πληροφορίες για την εφαρμογή των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας.
- Προστίθενται ή αφαιρούνται κράτη με τα οποία η Ελλάδα δεν έχει συνάψει τη σύμβαση διοικητικής συνδρομής πριν την 1^η Ιανουαρίου του προηγούμενου έτους και για τα οποία το Παγκόσμιο Φόρουμ για την Διαφάνεια και την Ανταλλαγή Πληροφοριών για Φορολογικά Θέματα που συστήθηκε με απόφαση του ΟΟΣΑ, θεωρεί ότι αντίστοιχα προβαίνουν στην ανταλλαγή όλων των πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή των φορολογικών νομοθεσιών των συμβαλλόμενων μερών.

Είναι προφανές ότι οι διατάξεις για τα μη συνεργαζόμενα κράτη ισχύουν εφόσον ένα κράτος βρίσκεται στον κατάλογο, ενώ παύουν να ισχύουν από την στιγμή που αφαιρεθεί από τον κατάλογο. Για την εφαρμογή αυτών των διατάξεων το φυσικό, ή νομικό πρόσωπο, ή νομική οντότητα⁹ θεωρείται ότι υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς στο κράτος εκτός της Ελλάδας, ακόμα και αν η καταστατική ή πραγματική έδρα ή κατοικία βρίσκεται σε κράτος-μέλος της Ε.Ε., αν σε αυτό το κράτος δεν υπόκειται σε φορολογία ή αν υπόκειται, δεν φορολογείται εν τοις πράγμασι ή υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου που, ο οποίος είναι κατώτερος σε ποσοστό από το μισό του αντίστοιχου που θα οφειλόταν σύμφωνα με την ελληνική φορολογική νομοθεσία, ή αν ήταν κάτοικος ή αν είχε την έδρα του ή διατηρούσε την μόνιμη εγκατάστασή του κατά την έννοια του άρθρου 100 του παρόντος κώδικα στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΡΙΓΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

4.1 Εννοιολογικός Προσδιορισμός Τριγωνικών Συναλλαγών

Ο όρος «τριγωνικές συναλλαγές» αποδίδεται στην ελληνική γλώσσα, ενώ σε διεθνές επίπεδο χρησιμοποιείται ο όρος «transfer pricing», και αναφέρεται στη διαδικασία που έχουν υιοθετήσει οι επιχειρήσεις για λόγους οικονομικούς και φορολογικούς που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα τους ή στην εφαρμογή πολιτικής τιμολόγησης κλπ. που θα τις βοηθήσει να ανταπεξέλθουν στην νέα παγκοσμιοποιημένη οικονομία και το ελεύθερο διεθνές εμπόριο. Σε μια προσπάθεια αποκλιμάκωσης των δαπανών και αντιμετώπισης των ανταγωνιστικών πιέσεων από τις επιχειρήσεις με χαμηλότερο κόστος, όλο και περισσότερες επιχειρήσεις προσπαθούν να βρουν το κάθε πιθανό μέσο για να μειώσουν το κόστος των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων. Οι παραδοσιακές προσεγγίσεις ήταν σε επίπεδο αναδιάρθρωσης, αναδιοργάνωσης, εκποίησης κλπ. Η νεότερη προσέγγιση αναφέρεται στη συγκέντρωση ή την σύνδεση των επιχειρήσεων και έχει ιδιαίτερη πρακτική σημασία στις Α.Ε. με τους παρακάτω τρόπους:

- ◆ Σύμπραξη εταιριών κατά την οποία όμως οι εταιρίες διατηρούν την οικονομική, νομική και διοικητική τους αυτοτέλεια.
- ◆ Συγχώνευση, εξαγορά ή διάσπαση επιχειρήσεων κατά τις οποίες όμως διεργασίες μία από τις εταιρίες χάνει την νομική της αυτοτέλεια.
- ◆ Σύνδεση επιχειρήσεων, όπου οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις διατηρούν μεν την νομική τους αυτοτέλεια, μία όμως εξ αυτών χάνει την διοικητική της αυτοτέλεια και υπάγεται οικονομικά και οργανωτικά σε μία άλλη. (Ρόκας (2008))

Οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις συνήθως περιλαμβάνουν και υπεράκτιες εταιρίες γιατί δραστηριοποιούνται διασυνοριακά, και γίνεται πιο εφικτή εφαρμογή η διάσπαση που αναφέρουμε παραπάνω, όταν αναπτύσσονται πρακτικές υπερτιμολόγησης-υποτιμολόγησης των προϊόντων ή των υπηρεσιών που διενεργεί ή μεταβιβάζει η μία στην άλλη. Ο έλεγχος επιχειρήσεων μπορεί να επιτευχθεί μέσω εταιριών συμμετοχών

(Holding Companies). Οι εταιρίες holding δεν ασκούν δική τους παραγωγική δραστηριότητα αλλά έχουν μοναδικό σκοπό την απόκτηση και διαχείριση συμμετοχών άλλων εταιριών, μέσω των οποίων μπορούν να ελέγχουν περισσότερες εταιρίες του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα. Η εταιρία συμμετοχών μπορεί να έχει οποιαδήποτε εταιρική μορφή, ακόμα και τη μορφή της αστικής εταιρίας, Εμπορικής εταιρίας (Trading Company) κλπ. Συνδεδεμένες επιχειρήσεις μπορούν να αναφερθούν οι εταιρίες που εντάσσονται στα συστήματα franchising προς την μητρική εταιρία, η οποία ρυθμίζει όχι μόνο το είδος και την ποιότητα των παρεχόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών, αλλά και τις τιμές αυτών, ή οι εμπορικοί αντιπρόσωποι ή διανομείς εταιριών. (Ρόκας (2008)

Η μέθοδος των υπερτιμολογήσεων-υποτιμολογήσεων δεν αποτελεί μη σύννομη πράξη, αλλά όταν γίνεται με σκοπό την φοροδιαφυγή τότε η φορολογική νομοθεσία θα πρέπει να αναθεωρηθεί ώστε να διασφαλίζεται η αρχή της ισότητας των πολιτών απέναντι στα φορολογικά βάρη²⁷.

Οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για την εξάπλωση του φαινομένου περικλείονται παρακάτω, «το transfer pricing είναι σημαντικό τόσο για τους φορολογούμενους όσο και για τις φορολογικές αρχές, επειδή καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τα έσοδα και τα έξοδα, και επομένως τα φορολογητέα κέρδη των συνδεδεμένων επιχειρήσεων σε διαφορετικές φορολογικές δικαιοδοσίες»²⁸. Για τον λόγο αυτό γίνεται αντιληπτό ότι, η φοροαποφυγή μέσω τέτοιων πρακτικών δεν συνιστά αυτή καθαυτή παράνομη πράξη, αλλά απασχολεί την ευρωπαϊκή και διεθνή κοινότητα, με αποτέλεσμα να γίνεται προσπάθεια καταρτισμού νομοθετικών διατάξεων που θα στοχεύουν στη πάταξή της. Βέβαια το έργο αυτό είναι δύσκολο εξαιτίας των δυσχερειών συντονισμού μεταξύ των εποπτικών αρχών και των κανόνων που θα διέπουν τη σύσταση, λειτουργία αλλά και τη διαφάνεια των συναλλαγών.

4.2 Στάδια Διαδικασίας Τριγωνικών Συναλλαγών

Για την διενέργεια τριγωνικών συναλλαγών απαιτείται η σύσταση δύο εταιριών και αναθέτεται σε ειδικό δικηγορικό γραφείο, τόσο η σύσταση, όσο και η παρακολούθηση των υποχρεώσεων της κοινοτικής εταιρίας. Επίσης, αναλαμβάνει και

²⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.5, «Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους».

²⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Transfer_pricing

τον διορισμό Δ.Σ. και όλα τα προαναφερόμενα έναντι αμοιβής η οποία διασφαλίζει την ανωνυμία της κοινοτικής εταιρίας. Επιπλέον, ανοίγονται δύο τραπεζικοί λογαριασμοί εκ των οποίων ο ένας είναι στο όνομα της κοινοτικής εταιρίας και βρίσκεται εντός του κοινοτικού κράτους, και ο άλλος (μπορεί να βρίσκεται εντός ή εκτός του κοινοτικού κράτους) είναι στο όνομα της εξωχώριας εταιρίας με σκοπό να εξοφλεί την αγορά του μηχανήματος ή των αγαθών.

Η μία εκ των δύο εταιριών είναι συνήθως εμπορική εταιρία, διότι οι τριγωνικές συναλλαγές γίνονται συνήθως για αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων (μηχανολογικού εξοπλισμού), εμπορεύσιμων αγαθών κλπ. Από αυτές τις δύο εταιρίες, η μία βρίσκεται σε κοινοτικό κράτος διαθέτοντας κοινοτικό Α.Φ.Μ. και διενεργεί τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις και παραδόσεις αγαθών, ενώ η άλλη offshore εταιρία βρίσκεται σε φορολογικό παράδεισο. Μεταξύ των δύο εταιριών καταρτίζεται συμβόλαιο (Nominee Agreement), το οποίο ρυθμίζει τις σχέσεις των δύο εταιριών και αναφέρει ρητά ότι όλες οι διεργασίες διεξάγονται από την offshore εταιρία στο όνομα της κοινοτικής (ιδρύτριας) εταιρίας και κατατίθενται στις φορολογικές αρχές του κοινοτικού κράτους. Η κοινοτική εταιρία με τη σειρά της συναλλάσσεται στο όνομά της για λογαριασμό όμως της offshore εταιρίας εκδίδοντας κοινοτικό τιμολόγιο χωρίς να φαίνεται η σχέση της με την υπεράκτια εταιρία. Επίσης δεν έχει κανένα δικαίωμα στις πωλήσεις, και το κέρδος που αποκτά είναι για λογαριασμό της υπεράκτιας εταιρίας, και χρεώνει προμήθεια από 3% έως 5% επί των πωλήσεων για τις παρεχόμενες υπηρεσίες εκπροσώπησης που προσφέρει στην υπεράκτια εταιρία. Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο η προμήθεια φορολογείται στο κοινοτικό κράτος. Τα υπόλοιπα κέρδη της υπεράκτιας εταιρίας φορολογούνται με πολύ χαμηλό συντελεστή ή απαλλάσσονται της φορολογίας, διότι υπάρχει σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας μεταξύ του κοινοτικού κράτους και του φορολογικού παραδείσου.

Δεδομένου των παραπάνω, όταν η ιδρύτρια εταιρία κάνει εισαγωγές αγαθών, ο προμηθευτής στέλνει τα προϊόντα στην ιδρύτρια εταιρία, αλλά το τιμολόγιο που εκδίδεται είναι στο όνομα της offshore εταιρίας η οποία τιμολογεί την ιδρύτρια εταιρία με τιμή προσ αυξημένη. Αντίστοιχα, αν η ιδρύτρια εταιρία διενεργήσει εξαγωγές το εμπόρευμα αποστέλλεται στον αγοραστή και το τιμολόγιο εκδίδεται στο όνομα της υπεράκτιας εταιρίας σε τιμή χαμηλότερη, η οποία με την σειρά της τιμολογεί τον αγοραστή. Το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας είναι ότι, η μητρική μειώνει τα κέρδη της και συσσωρεύει κεφάλαιο στο όνομα της υπεράκτιας εταιρίας. Τέλος, θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι περισσότερες υπεράκτιες δικαιοδοσίες

επιβάλλουν υψηλούς εισαγωγικούς φορολογικούς δασμούς και γι' αυτόν το λόγο η offshore εταιρία θα πρέπει να μην παραλαμβάνει τα αγαθά, αλλά να γίνεται η συναλλαγή τους χωρίς αυτά να περνάνε εντός των συνόρων της χώρας εγκατάστασης της υπεράκτιας εταιρίας.

4.3 Πλεονεκτήματα Και Επιπτώσεις Από Την Διενέργεια Τριγωνικών Συναλλαγών

Πολλές offshore εταιρίες δημιουργούνται για τη μείωση των κερδών ή την αύξηση του κόστους των μητρικών επιχειρήσεων μέσω εικονικών τριγωνικών συναλλαγών.

Η διενέργεια τριγωνικών συναλλαγών μπορεί να έχει οφέλη στα φυσικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις, εντούτοις δημιουργεί επιπτώσεις στην οικονομία ενός κράτους.

Τα πλεονεκτήματα ανάγονται στο γεγονός ότι μια εταιρία υπερτιμολογεί ή υποτιμολογεί αγαθά που εμπορεύεται ανάλογα με τις ανάγκες της. Με αυτό τον τρόπο κάνει κατανομή του κέρδους που χρησιμοποιήθηκε για να αποδώσει καθαρό κέρδος ή ζημία προ φόρων σε άλλες δικαιοδοσίες. Το επίπεδο της αγοράς, οι λειτουργίες, οι κίνδυνοι και οι όροι πώλησης των αγαθών είναι ανάλογα με την κατανομή του κόστους της απόκτησης περιουσιακών στοιχείων υλικών και άυλων μεταξύ των συνδεδεμένων εταιριών και την κερδοφορία τους, με στόχο την ευνοϊκότερη φορολογική μεταχείριση.

Για παράδειγμα η ελληνική Άλφα Α.Ε. αγοράζει εμπορεύματα αξίας από τη χώρα «Α» με 500€. Τα εμπορεύματα τιμολογούνται με 2500€. Επομένως, αν πωληθούν για 2000€ φορολογούνται στην τιμή των 500€ και όχι των 2500€. Αυτό επιτυγχάνεται με την ίδρυση συνδεδεμένης offshore εταιρίας σε χώρα μέλος της Ε.Ε., διότι δεν αποδίδεται Φ.Π.Α ούτε φορολογούνται οι υπηρεσίες στην Ελλάδα (λόγω του γεγονότος ότι η χώρα είναι μέλος της Ε.Ε. και υπάρχει σύμβαση διπλής φορολογίας) και για την τιμολόγηση των υπηρεσιών χρησιμοποιείται η offshore εταιρία.

Αυτή η διαδικασία έχει σαν αποτέλεσμα την μετατόπιση κερδών από την Ελλάδα στον φορολογικό παράδεισο και αυτό μεταφράζεται σε υψηλότερα κέρδη για την επιχείρηση Άλφα Α.Ε.

Από την άλλη πλευρά, οι επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία της Ελλάδας έγκειται στο γεγονός ότι η παραγωγή, η μεταφορά και η διανομή του προϊόντων δεν

είναι αποτελεσματική, και επιπλέον χάνει φορολογικά. Πρώτον, μέσω της μη δήλωσης χρηματικών ποσών της τάξεως άνω του 10% της αξίας του εμπορεύματος που παραμένουν στο εξωτερικό στο όνομα του ιδιοκτήτη της offshore και δεύτερον, μέσω του περιορισμού των κερδών της ελληνικής επιχείρησης, αφού την υπερτιμολόγηση των εμπορευμάτων την επωφελείται ο ιδιοκτήτης της επιχείρησης ως φυσικό πρόσωπο ή ο αντιπρόσωπος. Επιπλέον υπάρχουν υπερτιμολογημένα προϊόντα στον τελικό καταναλωτή που δεν αντικατοπτρίζουν την οικονομική ευημερία του κράτους.

Ακόμα, υπάρχουν επιπτώσεις και για το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας, καθώς αυξάνεται ή μειώνεται πλασματικά με τις εισαγωγές και τις εξαγωγές. Παράλληλα υπάρχει μετατόπιση της εγχώριας παραγωγής και των συναφών θέσεων εργασίας, ενώ τέλος μπορεί να επηρεαστούν οι άμεσες ξένες επενδύσεις επειδή αυτή η συσσώρευση κεφαλαίου παραμένει δεσμευμένη στις offshore εταιρίες, παρόλο που οι εταιρίες προσπαθούν να διαχειριστούν αυτά τα κεφάλαια μέσω λογιστικών τεχνασμάτων.

4.4 Το Ελληνικό Και Κοινοτικό Πλαίσιο Που Διέπει Τις Τριγωνικές Συναλλαγές

Έχει ήδη αναφερθεί ότι, η μέθοδος της υπερτιμολόγησης-υποτιμολόγησης ενδέχεται να γεννήσει ζητήματα που άπτονται του φορολογικού δικαίου, όταν εφαρμόζεται με σκοπό τη φοροδιαφυγή. Για να αποφευχθεί η φοροδιαφυγή που έχει διαπιστωθεί ότι πραγματοποιείται από τις εμπορικές και βιομηχανικές εταιρίες ελήφθησαν κάποια μέτρα, με τη διάταξη του άρθρου 55 του Ν. 1041/1980²⁹. Σύμφωνα με το άρθρο ισχύουν τα ακόλουθα: Όταν μεταξύ ημεδαπών επιχειρήσεων, ή μεταξύ αλλοδαπής και ημεδαπής επιχειρήσεως συνάπτονται συμβάσεις αγοραπωλησίας ή παροχής υπηρεσιών, κατά τις συμβάσεις αυτές, το τίμημα ή αντάλλαγμα ορίζεται σε ποσό αδικαιολογήτως μεγαλύτερο ή μικρότερο κατά περίπτωση εκείνου που θα πραγματοποιούνταν εάν η σύμβαση συνάπτονταν με άλλο πρόσωπο με τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά κατά το χρόνο κατάρτισης της σύμβασης, η οποία προκύπτουσα διαφορά θεωρείται κατά τεκμήριο ως κέρδος της επιχειρήσεως, η οποία

²⁹ <http://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=C495D0ACB5EBF460.1D031AEA53&version=1980/04/02>

εισέπραξε μικρότερο ή πλήρωσε μεγαλύτερο, κατά περίπτωση, τίμημα ή αντάλλαγμα. Η προκύπτουσα διαφορά προσαυξάνει τα προκύπτοντα στα βιβλία καθαρά κέρδη της επιχειρήσεως και δεν επηρεάζει το κύρος των τηρουμένων βιβλίων και στοιχείων.

Οι διατάξεις του άρθρου 55 του Ν. 1041/1980 με την κωδικοποίηση του Ν. 2238/1994 αποτέλεσαν το άρθρο 39 του ΚΦΕ³⁰. Σύμφωνα με το οποίο: Όταν μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων πραγματοποιούνται συναλλαγές με οικονομικούς όρους διαφορετικούς από εκείνους που θα είχαν συμφωνηθεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων και τρίτων, τα κέρδη τα οποία, χωρίς τους όρους αυτούς, θα είχαν πραγματοποιηθεί από την ημεδαπή επιχείρηση, αλλά τελικά δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω διαφορετικών όρων, προσαυξάνουν τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης ή μειώνουν τη ζημιά που προκύπτει από τα βιβλία της, χωρίς να θίγεται το κύρος αυτών. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται ανάλογα και για συναλλαγές μεταξύ μόνιμης αλλοδαπής επιχείρησης στην Ελλάδα με το κεντρικό και με τις συνδεδεμένες εταιρίες του κεντρικού της στην αλλοδαπή, καθώς και για συναλλαγές μεταξύ ημεδαπής επιχείρησης και μόνιμης εγκατάστασής της στην αλλοδαπή. Κατά την παράγραφο 2 του άρθρου, ως συνδεδεμένες νοούνται οι επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων υπάρχει σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής ή οικονομικής εξάρτησης ή ελέγχου, ιδίως λόγω συμμετοχής της μίας στο κεφάλαιο ή τη διοίκηση της άλλης ή λόγω συμμετοχής των ιδίων προσώπων στο κεφάλαιο ή στη διοίκηση και των δύο επιχειρήσεων, καθώς και οι επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν σε μία από τις συνδεδεμένες τα ανωτέρω δικαιώματα ή δυνατότητες επιρροής.

Ειδικότερα, ως συνδεδεμένες νοούνται οι επιχειρήσεις οι οποίες:

- Συνδέονται λόγω της συμμετοχής της μίας στην άλλη επιχείρηση, κατέχοντας άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια, ή συμμετοχή στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%), βάσει αξίας ή αριθμού, ή δικαιώματα σε κέρδη ή δικαιώματα ψήφου.
- β) Συνδέονται με κάθε άλλη επιχείρηση που κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχής στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%), βάσει αξίας ή αριθμού, ή δικαιώματα σε κέρδη ή δικαιώματα ψήφου σε μία από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

³⁰ <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/7>

- γ) Συνδέονται με κάθε άλλο πρόσωπο με το οποίο υπάρχει σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή το πρόσωπο αυτό ασκεί καθοριστική επιρροή ή έχει τη δυνατότητα καθοριστικής επιρροής στη λήψη των αποφάσεων της επιχείρησης ή σε περίπτωση που και τα δύο πρόσωπα έχουν σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή δυνατότητα καθοριστικής επιρροής από τρίτο πρόσωπο.

Με τη διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 39 ορίζεται ότι, η διαφορά που προκύπτει από την υπερτιμολόγηση ή υποτιμολόγηση προσαυξάνει τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης, τα οποία προκύπτουν από τα βιβλία της, προκειμένου τα έσοδα αυτά να ληφθούν υπόψη για τον προσδιορισμό των φόρων, τελών και εισφορών στις λοιπές φορολογίες.

Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 39 αναφέρει, ότι εις βάρος της επιχείρησης στην οποία διαπιστώθηκε υπερτιμολόγηση ή υποτιμολόγηση επιβάλλεται, εκτός από τις κυρώσεις που προβλέπουν οι διατάξεις που ισχύουν, και αυτοτελές πρόστιμο σε ποσοστό 10% επί του ποσού της διαφοράς που προκύπτει από τις υπερτιμολογήσεις και υποτιμολογήσεις.

Με τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 39 εισάγονταν δύο εξαιρέσεις από τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού:

- ♦ Αν το συνολογούμενο τίμημα έχει καθοριστεί με σύμβαση μεταξύ του ελληνικού δημοσίου και της αλλοδαπής εταιρείας, η οποία έχει κυρωθεί με νόμο και
- ♦ 2) Αν αποδειχθεί από τις συμβαλλόμενες επιχειρήσεις ότι η υπερτιμολόγηση ή η υποτιμολόγηση δεν έγινε με σκοπό την αποφυγή των άμεσων ή έμμεσων φόρων(Οι διατάξεις του άρθρου 39 του Ν. 2238/1994 δεν έχουν εφαρμογή εφόσον κατά τον έλεγχο δεν προέκυψαν αποδεδειγμένα, στοιχεία απόκρυψης κερδών μέσω υπερτιμολογήσεων ή υποτιμολογήσεων).

Στην περίπτωση που το γεγονός αυτό αμφισβητηθεί από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ, η διαφορά επιλύεται από τα διοικητικά δικαστήρια.

Όσον αφορά σε κοινοτικό επίπεδο και σύμφωνα με την Σύσταση 2003/361/ΕΚ³¹ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, γίνεται διάκριση μεταξύ τριών τύπων επιχειρήσεων, ανεξάρτητες, συνεργαζόμενες και συνδεδεμένες επιχειρήσεις και η διάκριση αυτή γίνεται σε συνάρτηση με το είδος της σχέσης που αυτές διατηρούν με

³¹ <http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/9642>

άλλες επιχειρήσεις, όσον αφορά τη κεφαλαιακή συμμετοχή, δικαιώματα ψήφου ή το δικαίωμα άσκησης κυρίαρχης επιρροής.

Μια επιχείρηση είναι ανεξάρτητη αν δεν διαθέτει συμμετοχή 25% ή περισσότερο σε άλλη επιχείρηση, αν δεν κατέχεται άμεσα κατά 25% ή περισσότερο από άλλη επιχείρηση ή δημόσιο οργανισμό ή από κοινού από περισσότερες επιχειρήσεις συνδεδεμένες μεταξύ τους ή από δημόσιους οργανισμούς, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων και τέλος, αν δεν συντάσσει ενοποιημένους λογαριασμούς και δεν περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης η οποία συντάσσει ενοποιημένους λογαριασμούς και δεν είναι κατά συνέπεια συνδεδεμένη επιχείρηση.

Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις ορίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες δημιουργούν σημαντικές χρηματοοικονομικές εταιρικές σχέσεις με άλλες επιχειρήσεις, χωρίς η μία να μπορεί να ασκεί άμεσο ή έμμεσο ουσιαστικό έλεγχο στην άλλη. Συνεργαζόμενες είναι οι επιχειρήσεις οι οποίες δεν είναι ανεξάρτητες, αλλά ούτε συνδέονται μεταξύ τους. Μια επιχείρηση είναι «συνεργαζόμενη» με μια άλλη επιχείρηση όταν κατέχει συμμετοχή μεταξύ 25% και κάτω του 50% σε αυτήν, όταν αυτή η άλλη επιχείρηση έχει συμμετοχή μεταξύ 25% και κάτω του 50% στην αιτούσα επιχείρηση και τέλος, όταν η επιχείρηση δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η εν λόγω άλλη επιχείρηση και δεν περιλαμβάνεται μέσω ενοποίησης στους λογαριασμούς εκείνης ή μιας επιχείρησης που συνδέεται με αυτή την τελευταία. Οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις αντιστοιχούν στην οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων οι οποίες αποτελούν μέρος μιας ομάδας, μέσω του άμεσου ή έμμεσου ελέγχου της πλειοψηφίας του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου ή μέσω της εξουσίας άσκησης κυρίαρχης επιρροής σε μια επιχείρηση. Συγκεκριμένα, συνδεδεμένες είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις ακόλουθες σχέσεις:

- ✓ μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης
- ✓ μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης
- ✓ μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας
- ✓ μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν

λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Επισημάνεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2, δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Πάνω από 60 κυβερνήσεις³² έχουν θεσπίσει κανόνες για τις συναλλαγές που γίνονται μεταξύ δύο μερών στα πλαίσια αυτού που αναφέρεται ως «αρχή του πλήρους ανταγωνισμού». Ο ΟΟΣΑ δημοσίευσε κατευθυντήριες γραμμές με βάση την αρχή του πλήρους ανταγωνισμού οι οποίες ακολουθούνται, εν όλω ή εν μέρει. Οι κανόνες αυτοί σχεδόν σε όλες τις χώρες επιτρέπουν στα συνδεδεμένα μέρη να καθορίζουν τις τιμές με οποιονδήποτε τρόπο, αλλά θα αφήνουν στις φορολογικές αρχές το περιθώριο να προσαρμόσουν τις τιμές, όπου αυτές είναι εκτός της περιοχής σε καθαρά εμπορική βάση. Η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την εσωτερική σύγκριση ή την εξωτερική σύγκριση. Στην εσωτερική σύγκριση η τιμή σε μια συναλλαγή μεταξύ συνδεδεμένων εταιριών συγκρίνεται με την τιμή σε μια συναλλαγή μεταξύ συνδεδεμένων και ανεξάρτητης εταιρίας. Στην εξωτερική σύγκριση η τιμή συναλλαγής μεταξύ δύο συνδεδεμένων εταιριών καθορίζεται με την τιμή συναλλαγής μεταξύ δύο ανεξάρτητων εταιριών. Οι κανόνες που προβλέπονται εν γένει για τον προσδιορισμό των τιμών απαιτούν γενικά το επίπεδο της αγοράς, τις λειτουργίες, τους κινδύνους και τους όρους πώλησης των συναλλαγών ή δραστηριοτήτων των μη συνδεδεμένων επιχειρήσεων να είναι ευλόγως ανάλογα με τα εν λόγω στοιχεία σε σχέση με τις συναλλαγές ή τις δραστηριότητες των συνδεδεμένων επιχειρήσεων.

Παράλληλα με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θέσπισε τον Κώδικα Δεοντολογίας³³ σχετικά με τον καθορισμό των τιμών μεταβίβασης των συνδεδεμένων επιχειρήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η παραπάνω σύμβαση αποτελεί πολιτική δέσμευση των κρατών μελών, στερείται δεσμευτικότητας και δεν θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών μελών ή τις αντίστοιχες αρμοδιότητες των κρατών μελών της Κοινότητας, οι οποίες απορρέουν από την Συνθήκη. Ο Κώδικας

³² http://en.wikipedia.org/wiki/Transfer_pricing

³³ <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2006:176:SOM:el:HTML>

στοχεύει στην δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς χωρίς φορολογικά εμπόδια διαμορφώνοντας παράλληλα μια στρατηγική που θα παρέχει στις εταιρίες μια ενοποιημένη βάση για την φορολόγησή τους, όσον αφορά τις δραστηριότητές τους σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συγκεκριμένα ο Κώδικας αυτός λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις και ιδιαιτερότητες για κάθε ενδιαφερόμενη επιχείρηση προβλέπει τα εξής:

- Η κεντρικά οργανωμένη τεκμηρίωση, όπως αυτή περιγράφεται και εξειδικεύεται στο Παράρτημα του Ψηφίσματος, θεωρείται από τα κράτη μέλη ως βασική πηγή πληροφοριών για την αξιολόγηση των τιμών μεταβίβασης ενός ομίλου επιχειρήσεων.
- Οι όμιλοι αυτοί δεν είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν την τυποποιημένη τεκμηρίωση των τιμών μεταβίβασης.
- Όσον αφορά την κατανομή κερδών, εφαρμόζονται τα ίδια κριτήρια με εκείνα που χρησιμοποιούν για την τεκμηρίωση των τιμών.
- Προβλέπεται η δυνατότητα ευκολότερης και λιγότερο πολύπλοκης τεκμηρίωσης των μικρότερων και απλούστερα δομημένων εταιριών.
- Οι δαπάνες συμμόρφωσης και τα διοικητικά πρόστιμα που θα επιβάλλουν τα κράτη μέλη στις επιχειρήσεις για τη μη υποβολή τεκμηρίωσης θα πρέπει να μην είναι αλόγιστα.
- Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τις απόρρητες πληροφορίες που περιέχονται στην τεκμηρίωση.
- Προβλέπεται τέλος, η υποβολή εκ μέρους των κρατών μελών ετήσιας έκθεσης προς την Επιτροπή, σχετικά με τα μέτρα που έχουν λάβει και την πρακτική τους εφαρμογή.

Το Παράρτημα Ψηφίσματος αναλύεται σε πέντε τμήματα. Στο πρώτο τμήμα γίνεται εκτενής αναφορά στο απαιτούμενο περιεχόμενο της τεκμηρίωσης των τιμών μεταβίβασης, όπου και προβλέπεται η υποχρέωση υποβολής δύο φακέλων, του λεγόμενου «βασικού φακέλου» και του «φακέλου τεκμηρίωσης ανά χώρα». Γίνεται ρητή αναφορά στο γεγονός ότι, λαμβάνεται υπόψη η πολυπλοκότητα κάθε επιχείρησης και οι συναλλαγές της. Η τεκμηρίωση θα πρέπει να καλύπτει όλες τις επιχειρήσεις των ομίλων οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ε.Ε. Στο δεύτερο τμήμα του Παραρτήματος ορίζεται ότι, η χρησιμοποίηση του συγκεκριμένου συστήματος τεκμηρίωσης των τιμών μεταβίβασης εναπόκειται στην ευχέρεια των ομίλων επιχειρήσεων και θεσπίζονται γενικοί κανόνες εφαρμογής και απαιτήσεις για

τις επιχειρήσεις. Στο τρίτο τμήμα θεσπίζονται κανόνες εφαρμογής και απαιτήσεις για τα κράτη μέλη, όπου ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την δυνατότητα των κρατών να ζητούν επιπλέον πληροφορίες, καθώς επίσης και να επιβάλλουν κυρώσεις. Στο τέταρτο τμήμα αναφέρονται οι επιπλέον υποχρεώσεις που βαρύνουν τόσο τους ομίλους επιχειρήσεων όσο και τα κράτη. Τέλος, στο πέμπτο και τελευταίο τμήμα αναφέρονται οι βασικές έννοιες του ψηφίσματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

5.1 Ανάπτυξη Ερευνητικών Υποθέσεων

Αυτή η ερευνητική υπόθεση εξετάζει κατά πόσο όμιλοι επιχειρήσεων που συνδέονται με υπεράκτια κέντρα μπορούν να επωφεληθούν από την χειραγώγηση των κερδών σε σχέση με ομίλους επιχειρήσεων οι οποίοι δεν συνδέονται με υπεράκτια κέντρα.

Ενώ έρευνες για την χειραγώγηση των κερδών εξετάζουν περιπτώσεις όπου τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν κίνητρα για την «προσαρμογή» των οικονομικών τους στοιχείων ώστε να παρουσιάζουν μείωση κερδών ή αύξηση του κόστους παραγωγής στις μητρικές μέσω των τριγωνικών συναλλαγών πραγματοποιώντας ωραιοποίηση των οικονομικών τους καταστάσεων, στη συγκεκριμένη έρευνα με τη βοήθεια ενός t-test θα δούμε αν υπάρχουν διαφορές στα χειραγωγίσιμα κατάλοιπα των εξεταζόμενων ομίλων που μπορούν να οδηγήσουν στην ωφέλεια αυτών που σχετίζονται με offshore εταιρίες.

Στο t-test τα εξεταζόμενα στοιχεία των εταιριών είναι το σύνολο των δεδουλευμένων, οι πωλήσεις, οι εισροές, τα πάγια ενεργητικά στοιχεία και οι λειτουργικές ταμειακές ροές.

5.2 Δείγμα

Στη μελέτη περιλαμβάνονται 28 όμιλοι εταιριών στους οποίους οι 14 εξ αυτών συνδέονται με υπεράκτιες εταιρίες και οι υπόλοιποι 14 δεν συνδέονται με υπεράκτιες εταιρίες και έχουν επιλεγεί τυχαία. Κοινό χαρακτηριστικό των ομίλων αυτών είναι ότι οι μητρικές τους εταιρίες βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια και δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο. Με τη βοήθεια του υποδείγματος της Jones (1991)³⁴ θα συγκρίνουμε τα οικονομικά στοιχεία των ομίλων μετά την υποχρεωτική χρησιμοποίηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, δηλαδή από το 2005 μέχρι και

³⁴http://econ.au.dk/fileadmin/Economics_Business/Education/Summer_University_2012/6308_Advanced_Financial_Accounting/Advanced_Financial_Accounting/4/Jones_1991_JAR.pdf

το 2013. Με τα αποτελέσματα τα οποία θα λάβουμε θέλουμε να εξετάσουμε αν υπάρχει χειραγώγηση κερδών στους ομίλους εταιριών οι οποίοι συνδέονται με υπεράκτια κέντρα σε σχέση με τους ομίλους οι οποίοι δεν συνδέονται με υπεράκτια κέντρα, και αν υπάρχουν διαφορές στα χειραγωγήσιμα κατάλοιπα αυτών. Η μηδενική υπόθεση είναι ότι τα χειραγωγήσιμα κατάλοιπα των ομίλων με υπεράκτιες συνδεδεμένες εταιρίες δεν επιφέρουν διαφορές στη χειραγώγηση κερδών σε σχέση με τους ομίλους οι οποίοι δεν συνδέονται με υπεράκτια κέντρα ενώ η εναλλακτική υπόθεση είναι ότι τα κατάλοιπα διαφέρουν και βοηθούν τους ομίλους με υπεράκτια κέντρα στη χειραγώγηση κερδών.

5.3 Υπόδειγμα

Το υπόδειγμα που θα μας βοηθήσει για την εκτίμηση της εμπειρικής μας υπόθεσης είναι το υπόδειγμα Jones (1991) και η βασική εξίσωση είναι:

$$\text{Accruals} = \alpha_0 \frac{1}{TA_{it}} + \alpha_1 (\text{DSal}_{it} - \text{Drec}_{it}) + \alpha_2 \text{PPE}_{it} + \alpha_3 \text{OCF}_{it} + e_{it}$$

Όπου:

TA_{it} : Σύνολο Δεδουλευμένων

DSal_{it} : Μεταβολή των Πωλήσεων

DRec_{it} : Μεταβολή Λογαριασμών Εισπρακτέων

PPE_{it} : Πάγια περιουσιακά Στοιχεία

OCF_{it} : Λειτουργικές Ταμειακές Ροές

e_{it} : Όρος Σφάλματος

i : 1, ..., N, δείκτης εταιριών

t : 1, ..., T, δείκτης έτους, για τα χρόνια που περιλαμβάνονται στην εκτίμηση για την εταιρία i

Στη παραπάνω εξίσωση το Σύνολο Δεδουλευμένων περιλαμβάνει τις μεταβολές των λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης, όπως λογαριασμοί εισπρακτέοι, απογραφή και λογαριασμοί πληρωτέοι οι οποίοι εξαρτώνται ως ένα βαθμό από τις μεταβολές των εσόδων. Τα έσοδα χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο του οικονομικού περιβάλλοντος της επιχείρησης. Τα καταγεγραμμένα έσοδα μπορούν να επηρεαστούν ως ένα βαθμό από του διαχειριστές της επιχείρησης σε μια προσπάθεια να μειώσουν

τα πραγματικά κέρδη. Για παράδειγμα, μπορούν να αναβάλουν την αποστολή εμπορευμάτων προκειμένου να αναβληθεί η αναγνώριση των εσόδων μέχρι το επόμενο έτος.

5.4 Ανάλυση Αποτελεσμάτων

Στο παρακάτω πίνακα απεικονίζεται η περιγραφική στατιστική του δείγματος που αναλύσαμε και φαίνεται ότι ο δείκτης ασυμμετρίας ή λοξότητας είναι διάφορος του μηδενός και η κατανομή των λαθών δεν είναι συμμετρική και επειδή ο δείκτης κύρτωσης είναι μεγαλύτερος του 3 έχουμε ύπαρξη ακραίων αρνητικών αριθμών και αρνητική συμμετρία λαθών στα δείγματα Δεδουλευμένων/Συνολικού Ενεργητικού, Μεταβολή Πωλήσεων_Μεταβολή Εισροών/Συνολικό Ενεργητικό και Λειτουργικές Ταμειακές Ροές/Συνολικό Ενεργητικό ενώ έχουμε ύπαρξη ακραίων θετικών αριθμών και θετική συμμετρία λαθών στα δείγματα 1/Συνολικό Ενεργητικό και Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού/Συνολικό Ενεργητικό. Παρακάτω όμως θα διαπιστώσουμε ότι αυτές οι ακραίες τιμές δεν επηρεάζουν την υπόθεση μας. Επίσης η διασπορά της εξίσωσης παλινδρόμησης εμφανίζει πολυσυγγραμμικότητα άρα δεν διαφέρουν τα χειραγωγήσιμα κατάλοιπα και οι λειτουργικές ταμειακές ροές.

	Δεδουλευμένα/Συν. Ενεργητικό	1/Συν. Ενεργητικό	Μετ. Πωλήσεων_Μετ. Εισροών/Συν. Ενεργητικό	Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού/Συν. Ενεργητικό	Λειτουργικές Ταμειακές Ροές/Συν. Ενεργητικό
Μέσος	-0,046	0,014	-0,006	0,392	0,014
Διάμεσος	-0,047	0,008	0,002	0,359	0,013
Ανώτατο Όριο	0,262	0,07	0,444	1,139	0,217
Κατώτατο Όριο	-0,563	0	-1,04	0,051	-0,228
Τυπική Απόκλιση	0,098	0,015	0,153	0,203	0,071

Ο επόμενος πίνακας δείχνει τη μήτρα συσχετίσεων που μας δείχνει πόσο δύο μεταβλητές μπορούν να αλλάζουν ταυτόχρονα και πόσο ισχυρή είναι η σχέση μεταξύ τους. Η συσχέτιση κυμαίνεται μεταξύ -1 και 1. Τέλεια θετική συσχέτιση (όταν ο συντελεστής συσχέτισης είναι 1) συνεπάγεται ότι όταν υπάρχει μεταβολή του ενός στοιχείου είτε θετική είτε αρνητική την ίδια μεταβολή θα έχει και το συσχετιζόμενο στοιχείο. Ενώ τέλεια αρνητική συσχέτιση (όταν ο συντελεστής συσχέτισης είναι -1) συνεπάγεται ότι όταν υπάρχει μεταβολή είτε θετική είτε αρνητική του ενός στοιχείου τότε το συσχετιζόμενο στοιχείο θα μεταβληθεί αντίθετα. Αν η συσχέτιση είναι 0, τότε οι μεταβολές των συσχετιζόμενων στοιχείων δεν έχουν καμία σχέση. Γενικά οι τέλει συσχετίσεις είναι σπάνιες αλλά υπάρχουν στοιχεία με κάποιο βαθμό συσχέτισης. Όπως βλέπουμε παρακάτω υπάρχουν συσχετίσεις των στοιχείων και το στατιστικό συμπέρασμα που προκύπτει στις περιπτώσεις αυτές είναι ότι κάποιες από τις μεταβλητές συνεισφέρουν ελάχιστα ή καθόλου στην πρόβλεψη της εξαρτημένης μεταβλητής.

Συμπεριλαμβανόμενες Παρατηρήσεις: 174 προσαρμοσμένες
Ισορροπημένο Δείγμα

Συσχέτιση

Πιθανότητα	Δεδουλευμένα/Συν. Ενεργητικό	1/Συν. Ενεργητικό	Μετ. Πωλήσεων_Μετ. Εισροών/Συν. Ενεργητικό	Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού/Συν. Ενεργητικό	Λειτουργικές Ταμειακές Ροές/Συν. Ενεργητικό
Δεδουλευμένα/Συν. Ενεργητικό	1				
1/Συν. Ενεργητικό	0,093	1			
Μετ. Πωλήσεων_Μετ. Εισροών/Συν. Ενεργητικό	0,109	0,636	1		
Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού/Συν. Ενεργητικό	0,571	0,266	0,686	1	
Λειτουργικές Ταμειακές Ροές/Συν. Ενεργητικό	0	0,228	0,1878	0,0455	1

Στο παρακάτω πίνακα με την μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων το t-Statistic βρίσκεται εκτός των ορίων της ανισότητας -2 και 2 άρα η εκτίμησή μας ότι τα χειραγωγίσματα κατάλοιπα δεν διαφέρουν είναι στατιστικά σημαντική. Επίσης το R-Square είναι μεταξύ 0 και 1 πράγμα που σημαίνει ότι δεν υπάρχει ψευδής σχέση μεταξύ των μεταβλητών. Επίσης το t-Statistic μας δείχνει ότι οι αλλαγές σε δεδουλευμένη βάση δεν είναι σημαντικά μεγαλύτερη αφού οι τιμές δεν απομακρύνονται πολύ από το 0. Επίσης παρατηρούμε ότι η πιθανότητα των μεταβλητών που συνεισφέρουν περισσότερο στο προσδιορισμό της εξαρτημένης μεταβλητής είναι 0.221 και 0.736 που τις καθιστά στατιστικά σημαντικές.

Περίοδοι που περιλαμβάνονται: 7
 Τμήματα που περιλαμβάνονται: 28
 Σύνολο παρατηρήσεων: 174

Μεταβλητή	Συντελεστής	Τυπικό Σφάλμα	t-Statistic	Πιθανότητα
C	-0,040	0,016	-2,549	0,011
1/Συν. Ενεργητικό	0,546	0,445	1,227	0,221
Μετ. Πωλήσεων_Μετ. Εισροών/Συν. Ενεργητικό	0,102	0,044	2,324	0,021
Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού/Συν. Ενεργητικό	-0,011	0,033	-0,337	0,736
Λειτουργικές Ταμειακές Ροές/Συν. Ενεργητικό	-0,583594	0,096147	-6,069795	0,000
R-squared	0,204			
Adjusted R-squared	0,185			

Στον επόμενο και τελευταίο πίνακα εξετάζουμε την διαφορά των μέσων των 2 ομάδων και ο αριθμός των παρατηρήσεων που συμπεριλαμβάνεται στο υπόδειγμα

είναι 224. Το αποτέλεσμα από το t-test το οποίο χρησιμοποιεί δύο διαφορετικές προσεγγίσεις ανάλογα με την ισότητα ή ανισότητα των διακυμάνσεων του δείγματος των εξεταζόμενων δειγμάτων μας δείχνει ότι η πιθανότητα (Probability) όχι μόνο είναι μεγαλύτερη του 0,05 αλλά φτάνει στα όρια σημαντικότητας του 10% πράγμα που σημαίνει ότι δεχόμαστε την μηδενική υπόθεση, δηλαδή τα χειραγωγήσιμα κατάλοιπα δεν διαφέρουν. Ακόμη βλέπουμε ότι και στο Welch F-test όπου εξετάζεται η μη κανονική κατανομή διακύμανση των λαθών μας δείχνει ότι πάλι το Probability είναι μεγαλύτερο από 0,05 και φτάνει τα όρια σημαντικότητας του 10% άρα δεχόμαστε την μηδενική υπόθεση.

Παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται: 224

Μέθοδος	df	Τιμή	Πιθανότητα
t-test	172	0,038	0,969
Satterthwaite-Welch t-test*	138,172	0,038	0,969
Anova F-test	(1, 172)	0,001	0,969
Welch F-test*	(1, 138.173)	0,001	0,969

	df	Άθροισμα Τετραγώνων	Μέσος Τετραγώνων
Between	1	1,17E-05	1,17E-05
Within	172	1,333	0,007
Total	173	1,333	0,007

Μεταβλητή	Μέτρηση	Μέσος	Τυπική Απόκλιση	Τυπικό Σφάλμα Μέσου
DISCR_ACCR_OFSHORE	86	0,000	0,107	0,011
DISCR_ACCR_NON_OFSHORE	88	-0,000	0,064	0,006
All	174	1,73E-18	0,087	0,006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά η φοροδιαφυγή και η διενέργεια τριγωνικών συναλλαγών που συναντώνται σε ομίλους επιχειρήσεων που συνδέονται με υπεράκτια κέντρα αποτελεί φαινόμενο παγκόσμια εμβέλειας. Μία offshore εταιρία μπορεί να συσταθεί με ελάχιστο χρόνο και κόστος και να προσφέρει πληθώρα ευνοϊκών επιλογών στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που «κρύβεται» πίσω από την εταιρία. Επίσης οι πρακτικές χειραγώγησης κερδών αποτέλεσαν αντικείμενο διεθνών μελετών για να διαπιστωθούν οι αναγκαίες αλλαγές και βελτιώσεις του γενικότερου νομοθετικού πλαισίου έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση προς τους πιστωτές και επενδυτές και συνεπώς να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία των κεφαλαιαγορών και η ομαλοποίηση του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος το οποίο έχει περιέλθει σε κρίση.

Η συγκεκριμένη εργασία παρουσιάζει τις διαστάσεις των παραπάνω φαινομένων και η εμπειρική υπόθεση που διεξάχθηκε έδειξαν ότι οι όμιλοι που συνδέονται με υπεράκτια κέντρα και δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο δεν αποκτούν συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ομίλων που δεν σχετίζονται με offshore εταιρίες και δραστηριοποιούνται στον ίδιο κλάδο. Η ύπαρξη πολυσυγγραμικότητας δείχνει ότι τα χειραγωγήσιμα κατάλοιπα δεν διαφέρουν από τις λειτουργικές ταμειακές ροές. Αυτό δείχνει ότι οι όμιλοι με υπεράκτια κέντρα μπορούν να φοροδιαφεύγουν και η διενέργεια τριγωνικών συναλλαγών να τις επιφέρει οφέλη αλλά αυτά τα οφέλη δεν θα οδηγήσουν σε σημαντική χειραγώγηση κερδών διότι το Σύνολο των Δεδουλεωμένων θα επηρεάσει άμεσα το Συνολικό Ενεργητικό όπως το ίδιο συμβαίνει και με τις Μεταβολές στις Πωλήσεις και Εισροές και στις Λειτουργικές Ταμειακές Ροές. Οπότε η χειραγώγηση των καταλοίπων αυτών είτε για την ωραιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων είτε για την παραποίηση τους δεν είναι συμφέρουσα.

Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ο ΟΟΣΑ σε συνεργασία με τις G20 δεν θα πρέπει να συνεχίσουν με κάθε μέσο να περιορίζουν την ισχύ των υπεράκτιων κρατών ώστε να τροποποιηθούν οι πολιτικές των κρατών αυτών, να προστατευθούν οι επενδυτές

και να υπάρξει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια γύρω από τις συναλλαγές στα υπεράκτια κράτη. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει έλεγχος και αντικειμενικότητα στις συμφωνίες τιμολόγησης των συναλλαγών ενδοομιλικών συναλλαγών για φορολογικούς σκοπούς διότι πολλές φορές οι συναλλαγές αυτές είναι ενάντια στη λογική της εσωτερικής αγοράς και στην εμπορική λογική γεγονός που οδηγεί σε μονοπωλιακές συμφωνίες και είναι ενάντια στον ελεύθερο ανταγωνισμό.

Ορισμένες προτάσεις για επέκταση της παρούσας εργασίας και για περαιτέρω έρευνα θα ήταν η πρόσθετη έρευνα η οποία θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει οικονομικές καταστάσεις διαδοχικών χρήσεων εταιριών με άλλες παραμέτρους όπως, στοιχεία από τη χρηματιστηριακή αγορά όπως, κινήσεις και τιμές μετοχής, μέγεθος, συχνότητα και πολυπλοκότητα ενδοομιλικών συναλλαγών καθώς και λογιστικές μέθοδοι και πρακτικές που χρησιμοποιούνται. Με αυτόν τον τρόπο η χρήση της προτεινόμενης μεθοδολογίας θα βοηθήσει στον εντοπισμό τριγωνικών συναλλαγών, στην εμβάθυνση της έννοιας του “transfer pricing” καθώς και στην χειραγώγηση κερδών εταιριών διαφορετικών κλάδων όπου το ενδιαφέρον διεθνώς είναι αυξημένο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Andrew P. Morriss, “Offshore Financial Centers and Regulatory Competition”, AEI Press (2010)
- Mark Hampton-John Christensen, Abstract : “The Capture of the State in Jersey’s Offshore Financial Center”, September 1998, Discussion paper 119, University of Portsmouth
- Jason Campbell Sharman, “Havens in a Storm: The Struggle for Global Tax Regulation” (2006), Cornell University
- Jerome Schneider “Complete Guide to Offshore Money Havens”, 3rd Edition Prima (1999)
- Ronen Palan, “The Offshore World: Sovereign Markets, Virtual Places, and Nomad Millionaires”, Cornell University Press, 1st Edition (2006)
- Jesse A. Schmitt, “Legal OffShore Tax Havens: How to Take Legal Advantage of the IRS Code and Pay Less in Taxes”, Atlantic Publishing Company, 1st Edition (2008)
- Artem Durnev- Tiemei Li- Michel Magnan, “Beyond Tax Avoidance: Offshore Firms’ Institutional Environment and Financial Reporting” (2011)
- Mihir A. Desai and Dhammika Dharmapala, “National Tax Journal” Vol. 62, No. 1, pp. 169-186 (2009)
- Andrew P. Schmidt, “The Persistence, Forecasting, and Valuation Implications of the Tax Change Component of Earnings”. The Accounting Review: Vol. 81, No. 3, pp. 589-616 (2006)
- Andrea Beltratti, “The Complementarity between Corporate Governance and Corporate Social Responsibility”, The Geneva Papers (2005)
- Mary E. Barth-Wayne R. Landsman-Mark H. Lang, “International Accounting Standards and Accounting Quality”, Volume 46, Issue 3, pages 467–498, (2008)
- Δούβης Παναγιώτης, «Offshore Δραστηριότητες», (2008)

- Κάτσιος Α. Σταύρος, «Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος», Εκδόσεις Σάκκουλα,(1998)
- Λεοντάρης Κ. Μιλτιάδης, «Γενικό Λογιστικό Σχέδιο», Εκδόσεις Πάμισος (2004)
- Ρόκας Κ. Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα,(2008)
- Coevolution of institutional and organizational factors in explaining offshore outsourcing
- Outsourcing and Offshoring: Key Trends and Issues
- Offshore Corporations-A Brief Introduction, Harvard Business Review 9-799-119
- Taxing Offshore Investment Income A Comparative Review of Structural Issues
- The Governance of the Black Holes of the World Economy: Shadow Banking and Offshore Finance
- Model Tax Convention on Income and on Capital OECD
- Offshore Finance, Onshore Complicity

Ιστότοποι

<http://www.minfin.gr>

<http://www.tanea.gr/>

<http://www.wikipedia.org/>

www.ssrn.com

<http://www.taxheaven.gr/>

<http://www.hellastax.com/>

<http://www.logist.gr/>

<http://eur-lex.europa.eu/>

<http://www.imf.org/external/index.htm>

<http://www.oecd.org/>

<http://www.globalpolicy.org/>

<http://www.taxjustice.net/>

<http://www.forin.gr>

<http://www.moneylaundering.com>